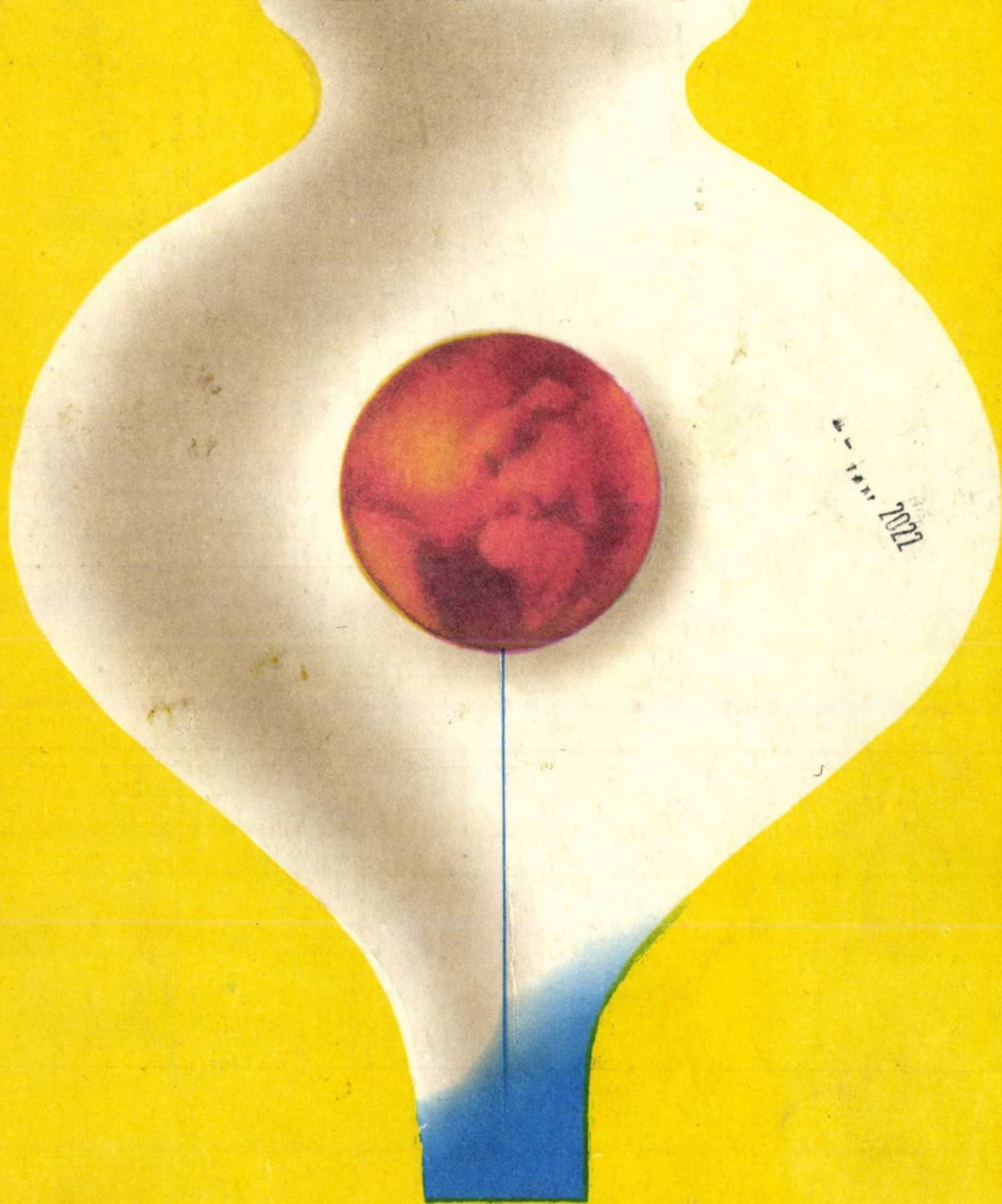

II 3325

LUMEA

ALMANAH

83

LUMEA ALMANAH 83

*Tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU,
omagiul fierbinte al întregului
popor, urarea de viață lungă,
fericită, spre binele patriei,
al înaintării ei ferme pe drumul
socialismului și comunismului*

EPOCA CEAUȘESCU

65 de ani de viață, 50 de ani de activitate revoluționară.

O viață închinată patriei, partidului, poporului.

**O prodigioasă activitate consacrată cauzei independenței
și propășirii României, idealurilor socialismului
și comunismului.**

O operă făurită cu oamenii pentru oameni, cu poporul pentru popor.

O operă intrată definitiv în conștiința națiunii.

**O operă de înalt și recunoscut prestigiu internațional,
care a afirmat cu strălucire România în conștiința lumii.**

NICOLAE CEAUȘESCU

**— un nume care a consacrat o epocă, simbol al luptei nobile
pentru pace, pentru o lume mai dreaptă și mai bună.**

CEAUȘESCU-ROMÂNIA

Identitatea unei epoci

Înceind acest an, începînd un altul, nou, întreaga noastră națiune socialistă trăiește puternic sentimentul firesc al mîndriei pentru drumul parcurs în marea operă de construcție socialistă și, deopotrivă, în conștiința unei lumi în care și-a cîștigat prestigiul, stîmă și admirația pentru neobosită strădanie de a-i dura edificiul păcii. Acest sentiment, cu adînci și multiple rezonanțe în inimile tuturor celor care, astăzi, înseamnă poporul român, acest sentiment de tonică identificare a energiilor creatoare ale țării poartă un nume și se regăsește, în cea mai limpede substanță a sa, într-un om: **PREȘEDINTELE ROMÂNIEI, NICOLAE CEAUȘESCU.** Pentru că, între istoria țării și fapta politică a celui care-i conduce destinele, s-a impus, de mult, o identitate de esență. **ROMÂNIA—CEAUȘESCU** înseamnă nu numai o identitate care definește o epocă, nu numai o piatră de hotar pusă eroic pe drumul edificării unui nou viitor al țării; **ROMÂNIA—CEAUȘESCU** înseamnă istoria însăși; istoria unei națiuni care s-a regăsit pe sine,

și-a descoperit noi resurse de creație, și-a eliberat deplin geniul, forța și valorile perene prin voința, dăruirea, gîndul și acțiunea celui care știe cel mai bine s-o slujească, apărîndu-i continuitatea, dînd sens nou trecutului de glorie, de luptă și neîntinată demnitate, și, înainte de toate, restabilind certitudini și clădind noi certitudini prin extraordinara forță de mobilizare a energiilor, ridicînd socialismul la rangul de unic mod de existență națională, în consens cu tot ce a însemnat și înseamnă România și adevărul exprimat de ea într-o lume căreia, tocmai prin această operă, i-a cîștigat încrederea și prețuirea.

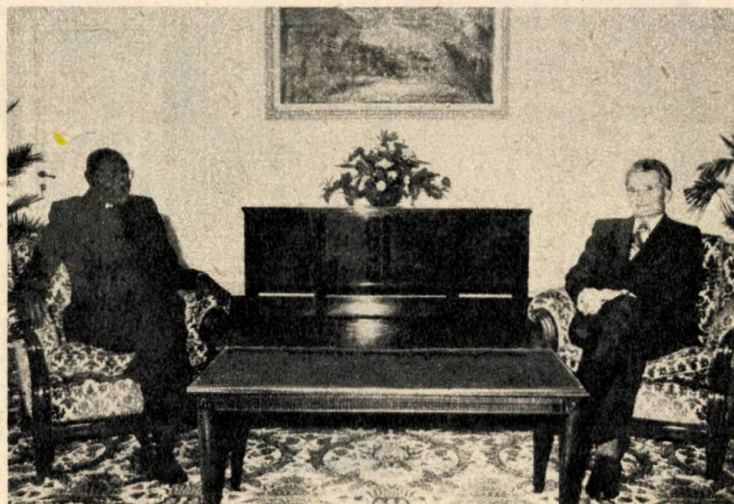
ROMÂNIA — CEAUȘESCU. O istorie de țară — o viață de om. Un legămînt ferm prin care țara și-a asociat numele președintelui cu forța marilor adevăruri care-și au sorginea în dinamica istoriei; un legămînt care exprimă unitatea de gînd, de voință și acțiune a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, sub conducerea partidului, a secretarului său general, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cu entuziasmul, cu căldura și

Vastă și neobosită activitate de promovare a politicii de pace, independență și colaborare internațională

Întâlniri,
convorbiri,
întrevederi
în țară
și în
străinătate

București, ianuarie 1982. Nouă
întâlnire la nivel înalt româno-
bulgară între tovarășul Nicolae
Ceaușescu și tovarășul Todor
Jivkov

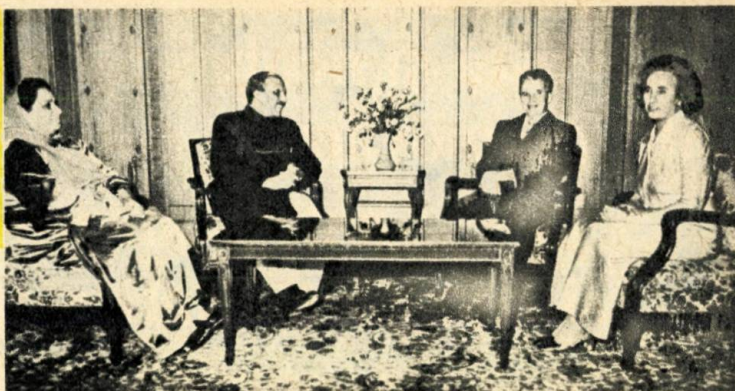

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comuniștii Români, l-a primit, la începutul lunii ianuarie, pe tovarășul Majhemout Diop, președintele Partidului African al Independenței din Senegal

Primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a delegației Partidului Socialist Democrat Italian, condusă de tovarășul Pietro Longo, secretar general al partidului

La invitația președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarăsei Elena Ceaușescu, a efectuat, în România, o vizită oficială de prietenie, în a doua jumătate a lunii ianuarie, președintele Republicii Islamice Pakistan, Mohammad Zia-Ul Haq, împreună cu soția

CEAUȘESCU -ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

Primirea delegației partidelor socialiste din Belgia, condusă de Guy Spitaels, președintele Partidului Socialist Valon

încrederea izvorită din conștiința acestei unități, țara își exprimă puternicele sentimente de iubire față de președintele ei, acum, în preajma aniversării împlinirii vârstei de 65 de ani și a 50 de ani de activitate revoluționară — o viață de luptă eroică pentru prosperitatea, independența și libertatea României.

Întreaga națiune cinstește în personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu pe eminentul conducător comunist, revoluționar și patriot înflăcărat, militant de frunte al mișcării comuniste și muncitorești, neobosit luptător pentru triumful idealurilor nobile ale independenței și libertății, progresului social, colaborării și păcii în lume.

O viață consacrată înălțării României, în deplină independență și suveranitate, pe culmi tot mai înalte de progres și civilizație.

O viață de militant revoluționar, de conducător de partid și de stat, dedicată slujirii neabătute a operei de făurire a socialismului și comunismului pe pământul României.

O viață închinată, cu pasiune și totală abnegație, cauzei clasei muncitoare, întregului popor, încă din anii tinereții, în condițiile aspre ale ilegalității, în lupta împotriva exploatării și nedreptății, pentru apărarea intereselor supreme ale națiunii.

O viață care s-a înscris, pentru totdeauna, ca o luminoasă pagină de glorie în istoria partidului și în istoria țării, ca exemplul cel mai însuflețitor și mobilizator al generațiilor de azi și de mâine pe drumul

făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării României spre comunism.

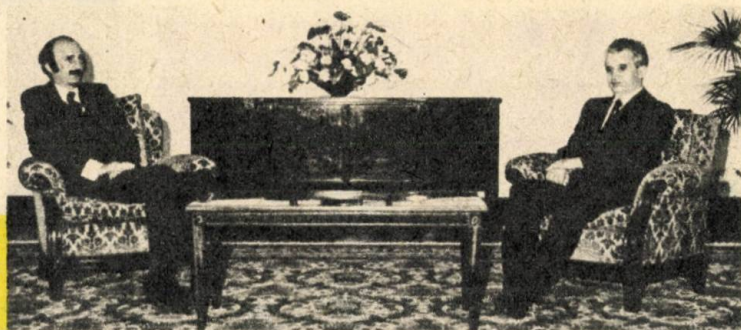
Cinstim în personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu pe conducătorul care, în consens cu țara, a dat țării un program de muncă — lucid, realist, eliberat de inerții, însuflețitor și înnoitor — un program în care munca, înțelesă ca principiu de viață revoluționar, comunist, stă la temelia întregii politici a partidului și statului nostru, îi dă sensul, substanța ei profund umanistă. **CU OAMENII PENTRU OAMENI, CU POPORUL PENTRU POPOR** — reprezintă devisa de frontispiciu sub care a intrat în istorie epoca inaugurată odată cu Congresul al IX-lea al partidului, dominată decisiv de puternica personalitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, purtind sigiliul gândirii și acțiunii sale revoluționare, fundamentate pe aplicarea creatoare a principiilor materialismului dialectic și istoric, ale socialismului științific, la condițiile concrete ale țării noastre. Marcind, de fiecare dată, înfăptuiri mărețe și jalonind cu limezime obiective ferme de viitor, deschizătoare de noi drumuri, congresele al X-lea, al XI-lea și al XII-lea ale partidului au dinamizat puternic energiile și forțele creatoare ale țării, confirmând, prin faptă, justetea căii liber alese, justetea politicii partidului și statului nostru. Iar, acum, cind ne aflăm în preajma marelui eveniment al Conferinței Naționale a partidului, putem afirma cu deplin temei că, de la înălți-

Întrevedere între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, și tovarășul Ger Petersen, președintele Partidului Socialist Popular din Danemarca

Timișoara, februarie 1982. Întâlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Dușan Dragosavaț care, în fruntea unei delegații a U.C.I., a făcut o vizită de prietenie în țara noastră

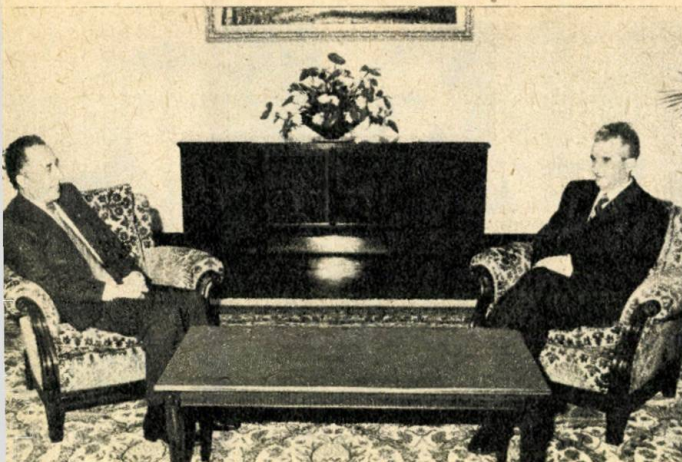
Primirea președintelui Partidului Socialist Progresist din Liban, Walid Joumblatt

mea realizărilor obținute, pe baza obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea, ca și a indicațiilor, sarcinilor concrete conținute în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din iunie a.c., poporul român, strâns unit în jurul partidului, al secretarului său general, este angajat cu toate forțele în îndeplinirea întocmai a grandiosului program de dezvoltare a patriei socialiste, independente și suverane.

Lunile care au trecut de la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. sînt, ele însele, edificatoare pentru eferescența creației naționale în toate planurile. Perioadă, desigur, scurtă, ea este semnificativă pentru dinamica societății românești, pentru capacitatea deosebită a partidului și secretarului său general de a strînge într-un unic suvoi toate energiile țării pe un drum care, chiar dacă nu a fost și nu e ușor, este singurul ce asigură propășirea multilaterală a României socialiste, afirmarea ei în constelația națiunilor libere și independente ale lumii. Regăsim, în această expunere de referință istorică, acele calități care au conferit prestigios relief personalității marelui nostru om de stat, comunistului de omenie, fiului cel mai iubit al poporului român, Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii: fierbinte dăruire patriotică și nedezmințită pasiune revoluționară; gîndire de amploă cuprindere, de adîncă înțelegere a resorturilor adînci ale devenirii românești, în consonanță cu

datele fundamentale ale istoriei țării și în contextul unei lumi marcate de profunde schimbări; exemplară putere de analiză și, deopotrivă, de sinteză, care conferă marilor opțiuni și decizii durabilitate și justete confirmată în confruntarea cu trecerea vremii; intransigență în lupta cu inerțiile de tot felul, cu dogmele și mentalitățile învechite; curajul mersului înainte prin defrișarea căilor nebătute, prin promovarea consecventă a noului, oriunde ar fi el; înțelegere științifică de înaltă responsabilitate a exigențelor imediate și de perspectivă ale unui viitor conceput ca operă deplin conștientă a unui popor deplin suveran pe propria sa istorie.

Mereu în legătură directă cu masele de oameni ai muncii — români, maghiari, germani, de alte naționalități —, ridicînd dialogul cu poporul la rangul de practică a democrației noastre socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut marea demonstrație a întronării poporului în rolul de factor conștient și decisiv al istoriei. Recunoscut și iubit în țară, stilul de lucru al președintelui, în permanent și nemijlocit dialog cu țara, și-a găsit în acțiunea sa internațională corespondentul firesc, de profundă substanță umanistă. S-ar putea spune că, dacă, în țară, pentru președintele Nicolae Ceaușescu, nu poate exista un dialog mai înalt decît acela cu propriul popor, pe plan internațional, dialogul, purtat în numele țării,

Întrevedere între președintele Nicolae Ceaușescu și secretarul general al Ligii Statelor Arabe, Chelli Klibi

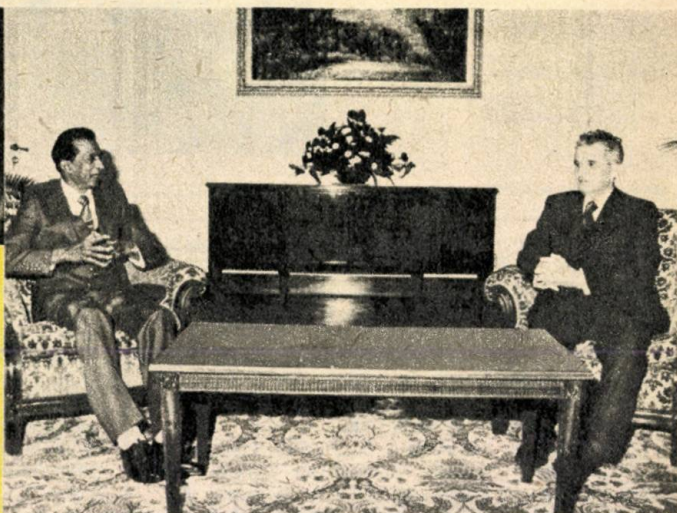

La invitația președintelui Nicolae Ceaușescu a efectuat o vizită în țara noastră, la începutul lunii aprilie, generalul Kenan Evren, șef de stat al Republicii Turcia

CEAUȘESCU-ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

Primirea tovarășului Lectoraj Chundramun, președintele Partidului Comunist din Mauritius. Cu acest prilej i-a fost înmănată tovarășului Nicolae Ceaușescu, în semn de înaltă recunoștință pentru eforturile pe care le depune în favoarea păcii și dezarmării, a colaborării și cooperării între popoare, Medalia «Campion al păcii mondiale al secolului XX»

cu factorii de cea mai înaltă răspundere politică din străinătate, este, el însuși, conceput ca un instrument eficient de atragere energică a maselor, a popoarelor la soluționarea marilor probleme de care depinde viitorul omenirii și, deci, și viitorul propriului popor. Regăsim, și în acest plan de acțiune, stilul de lucru al președintelui — direct, bazat pe informarea corectă a popoarelor, pe convingerea că numai unitatea lor poate asigura triumful unei politici de pace și independență.

Dând expresie celor mai profunde năzuințe ale națiunii, gândirea și acțiunea președintelui României fac strălucita demonstrație că un popor — decis

să-și afirme personalitatea, în respectul egal al personalității tuturor națiunilor — poate să participe, activ și original, la definirea și construirea viitorului de pace al lumii cu conștiința că destinul României este organic legat de evoluțiile și mutațiile cu care este confruntată omenirea, în ansamblu. Încrederea în forța și înțelepciunea propriului popor își are logic fundament în încrederea în forța și înțelepciunea popoarelor. Încrederea națiunii în cel care o conduce își are ecou și confirmare internațională în prestigiul dobândit în conștiința lumii. Prestigiul unei opere în slujba poporului român. Prestigiul unei opere în slujba popoarelor lumii.

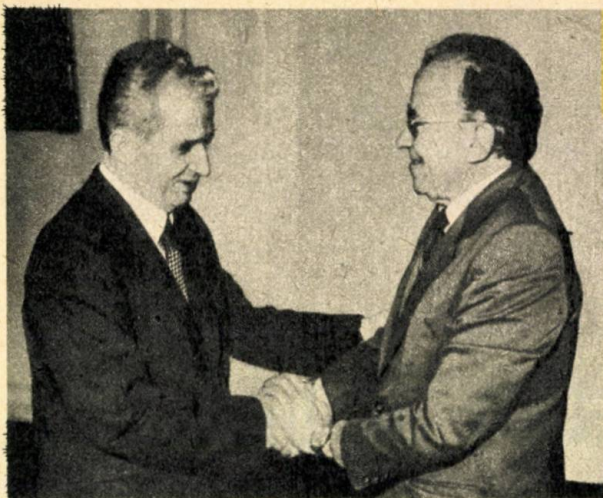
CEAUȘESCU ROMÂNIA

Vocația constructivă și pașnică a independenței

Punînd munca liberă și unită la temelia propășirii socialiste a națiunii, România și-a demonstrat prin fapte vocația sa constructivă și pașnică. Dezvoltarea dinamică și diversificată a economiei naționale și, în paralel, angrenarea tot mai intensă a țării în schimburile internaționale și, în general, la viața politică mondială, reprezintă o unitate dialectică,

o unitate în acțiune, de a cărei realizare depind, în egală măsură, bunăstarea și independența patriei. O retrospectivă asupra celor 17 ani care au trecut de cînd destinele partidului și ale țării sînt conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, credem, pune în lumină, înainte de toate, un sentiment și o idee care

Întâlnire între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Santiago Carrillo, secretar general al P.C. din Spania

CEAUȘESCU -ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

Aprilie 1982. Moment de referință în cronica relațiilor româno-chineze: vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în R.P. Chineză

le domină pe toate celelalte: conștiința evoluției naționale în siguranță, o evoluție întemeiată pe continuitate de acțiune, în contextul unei lumi contradictorii. O continuitate de acțiune care a demonstrat marile virtuți ale politicii externe românești. O politică care a consacrat o viziune profund înnoitoare asupra relațiilor internaționale, în care umanismul îi determină substanța, generoasa cuprindere, caracterul concret. Căci — așa cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu —, politica externă a României nu este o desfășurare abstractă, ci un sistem coerent și limpede de acțiuni și inițiative urmărind, în mod prioritar, apărarea intereselor supreme ale poporului român, ca și ale păcii în ansamblu.

Așezind independența ca principiu cardinal la baza întregii politici externe românești, președintele Nicolae Ceaușescu a conferit valențe superioare unui adevăr care ne racordează la un trecut de luptă, existențial prin definiție. Pentru că una din marile virtuți ale politicii externe a României acestor ani este de a fi dovedit — în fața propriului popor, ca și a popoarelor lumii — că independența nu se limitează la apărarea autarhică a valorilor naționale, ci este un principiu activ, revoluționar. Independența este, astăzi, nu numai apărată, ci și afirmată. Afirmare

care a consfințit noi dimensiuni independenței naționale, concepute ca drept al participării nestingerite la viața internațională, la soluționarea marilor probleme care confruntă omenirea contemporană. În exercitarea unei asemenea politici externe găsim resorturile unui mare salt în istorie. România există, astăzi, nu numai pentru ea însăși, ci și pentru lume. Pentru o lume dorită și voită pe măsura ideilor ei de pace și prosperitate, și pentru a cărei transformare face totul. Este unul din marile merite ale președintelui Nicolae Ceaușescu de a fi conectat țara, prin toate acțiunile sale, la opera de pace și colaborare.

Nu e menirea acestor rânduri de a face o evocare detaliată a multitudinii sferelor de inițiativă românească. Vom remarca doar că România și președintele Nicolae Ceaușescu și-au înscris numele în istoria acestor ani prin întreprinderi pe care mulți, în străinătate, le-au apreciat, pe bună dreptate, ca piloni ai unei opere de pionierat. Vedem, în aceasta, marea forță anticipativă a gândirii președintelui Nicolae Ceaușescu, izvorită dintr-o înțelegere a cauzalității evenimentelor și a perspectivelor lor de destășurare. Prestigiul politicii externe a României a fost consolidat, însă, prin confirmarea de către viața a judecăților de valoare, a inițiativelor, a acțiunilor

Vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația tovarășului Kim Ir Sen, secretar general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, președintele R.P.D. Coreene, deschide noi orizonturi conlucrării frățești româno-coreene

Întâlnire, la Phenian, cu Mohamed Khouna Ould Haidalla, președintele Comitetului Militar de Salvare Națională și șef al statului Republicii Islamice Mauritania

București, aprilie 1982. Primirea delegației Partidului Socialist Revoluționar Ecuadorian, condusă de Victor Granda Aguilar, secretar general al partidului

nilor promovate, de atâtea ori, înaintea multora și, de fiecare dată, cu aceeași consecvență. Distingem, în această operă, expresia unui sistem amplu de decizii științifice, de opțiuni cu deschidere filozofică și, în același timp, cu verificată aplicabilitate concretă. Totul — în spiritul dialecticii istoriei, în consens cu voința și aspirațiile de pace ale omenirii. Am putea vorbi, sub raport filozofic, de o fenomenologie a politicii externe românești care, în mod obiectiv, refuză atitudinea singulară și, deopotrivă, subordonarea pasivă la eveniment, la conjunctură, la aparențe înșelătoare. Descoperind și afirmând fenomenele ce caracterizează epoca noastră, politica externă promovată de președintele Nicolae Ceaușescu se remarcă prin luptă neobosită cu dogmele, ideile preconceptuate, cu inerțiile de tot felul și de oriunde ar veni ele. Emanatie a unei gândiri științifice clarvăzătoare, această operă este exemplară prin curajul traducerii ei în viață — sinonim cu curajul afirmării ideilor proprii —, căci noul, oriunde ar fi el, și cu atât mai mult în viața internațională, nu se poate impune de la sine. Luptînd, deci, pentru consacrarea principiului independenței ca bază atît a propășirii naționale, cît și a păcii, România, prin gîndirea și acțiunea președintelui ei, și-a cîștigat dreptul istoric la inițiativă. Un drept onorat prin tenace și constructivă activitate internațională, ce

și-a găsit reflex în continua ascensiune a țării în conștiința lumii.

Pornind de la un detaliat examen al vieții internaționale, evidențiind cu claritate contradicțiile epocii, liniile de forță care se confruntă în prezent, degajînd atît perspectiva imediată, cît și pe aceea de anvergură istorică, conceptul românesc de politică externă stabilește, în mod ferm, ca prioritate de acțiune absolută, pacea, realizarea unei lumi izbăvite de coșmarul războaielor și de povara armelor. Acestui imperativ îi sînt subsumate toate celelalte.

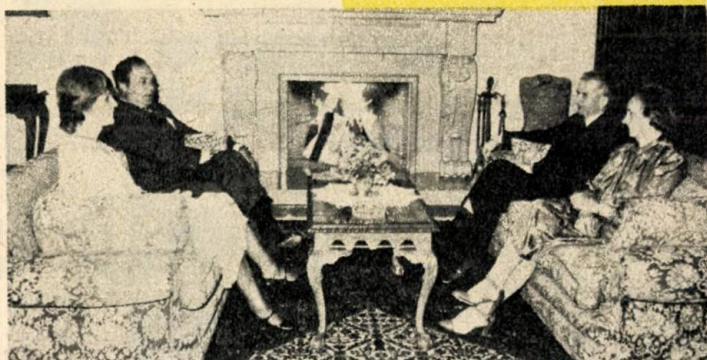
Înfăptuirea lui reclamă, în viziunea președintelui Nicolae Ceaușescu, cea mai largă solidaritate internațională. În ciuda gravei situații actuale, a nesoluționării unor vechi conflicte și a apariției altora noi, a neistovitei curse a înarmărilor, resursele păcii sînt inepuizabile; ele se cer, însă, identificate și puse în valoare, iar aceasta presupune cea mai puternică și largă mobilizare a energiilor maselor populare pentru a face să prevaleze rațiunea, răspunderea față de destinele omenirii. În aceasta constă, am putea spune, marea forță unificatoare a mesajului românesc de politică externă: **«Ne adresăm tuturor statelor și popoarelor — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea la Plenara lărgită a C.C. al P.C.R. din iunie a.c. — cu chemarea de a trece**

Nouă expresie a tradiționalelor relații de prietenie dintre România și Grecia: vizita de stat, la Atena, a președintelui Nicolae Ceaușescu. Împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu. În imagine — împreună cu președintele Constantin Karamanlis (dreapta) și primul ministru Andreas Papandreu

Dialog la nivel înalt româno-canadian, cu prilejul vizitei în România a guvernatorului general al Canadei, Edward Schreyer

CEAUȘESCU -ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

peste orice considerente și obstacole și de a hotări oprirea cursei înarmărilor și în primul rând realizarea dezarmării nucleare. Ne aflăm într-o asemenea etapă când pacea constituie problema fundamentală. Să facem totul pentru a asigura pacea omenirii!!

În funcție de primatul absolut al păcii, inițiativele românești de politică externă sunt susținute și îmbogățite permanent într-o multitudine de planuri, fiind concepute în conexiunea lor obiectivă: dezarmarea și, în primul rând, dimensiunea ei nucleară; Europa văzută ca un continent al unor națiuni unite, în respectul independenței și orânduirilor lor sociale — un continent al păcii și colaborării; noua ordine economică mondială, ca proces de soluționare globală a uneia din cele mai grave contradicții ale epocii — dintre țările în curs de dezvoltare și cele puternic industrializate; reluarea și continuarea procesului de destindere, înțeles în universalitatea lui; întronarea în viața internațională a normelor și principiilor noi de relații, ca fundament al unei cooperări stabile și pașnice; prevalența soluției pașnice, negociate, în indiferent ce conflict, în indiferent ce problemă care interesează comunitatea internațională — sînt, acestea, direcții de acțiune care fundamentează întreaga politică externă a României socialiste.

În abordarea fiecăreia din aceste mari laturi

constitutive ale activității internaționale românești, ca și a ansamblului lor, gîndirea președintelui Nicolae Ceaușescu face dovada nu numai a unei extraordinare investiții de geniu politic, ci și a esenței sale adînc umaniste, izvorită dintr-un robust optimism, dintr-o încredere funciară în virtuțile rațiunii și, mai ales, ale luptei pentru afirmarea ei. De ne-numărate ori, tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat ferma convingere a partidului și statului nostru că stă în puterea forțelor progresiste și antiimperialiste, a popoarelor de pretutindeni ca — acționînd într-o deplină unitate — să oprească cursul periculos al evenimentelor, al politicii de încordare și de înarmare, să determine reluarea și continuarea politicii de destindere, de colaborare, de respect al independenței naționale și de pace în întreaga lume.

Stau strălucită mărturie a acestei viziuni asupra necesității și posibilității unui real și durabil edificiu al păcii, marile inițiative ale României, inspirate și desfășurate din înflăcărata chemare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care au afirmat cu putere voința și hotărîrea națiunii noastre de a face totul pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru realizarea dezarmării și, în primul rând, a celei nucleare, pentru apărarea dreptului fundamental al oamenilor, al popoarelor — la viață, la pace, la existență liberă și demnă, într-o lume mai bună și mai dreaptă pe planeta noastră.

CEAUȘESCU ROMÂNIA

0 politică a dialogului deschis

Întreaga desfășurare a politicii externe a României a pus și pune în evidență rolul hotărîtor, determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, nu numai în conceperea acestei politici, ci și în traducerea ei în viață. Activitatea internațională a partidului și statului nostru a inaugurat, începînd de la Congresul al IX-lea, noi instrumente diplomatice, care au materializat cu eficiență năzuințele de pace și colaborare ale poporului român, sporind mereu participarea României la circuitul mondial de valori materiale și spirituale, la soluționarea marilor probleme ale contemporaneității. Dintre acestea, s-a detașat în mod firesc rolul covârșitor al dialogului la nivel înalt, promovat atît pe linie de stat, cît și pe linie de partid, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, întregul popor identificîndu-se în misiunile de pace, colaborare și prietenie întreprinse de președintele țării, secretarul general al partidului. Îndeplinind cu strălucire mandatul încredințat de poporul care l-a ales pentru a-i apăra și afirma interesele, idealurile și telurile sale constructive, președintele Nicolae Ceaușescu a adus țării un prestigiu niciodată cunoscut pînă acum în istoria ei, o largă recunoaștere și apreciere internațională. Și este un legitim titlu de mîndrie națională cînd afirmăm, astăzi, că România are, în lume, mai mulți prieteni decît a avut vreodată, în toată istoria sa milenară. Este vorba, desigur, de volumul impresionant al relațiilor sale diplomatice, dar este, aici, vorba, înainte de toate, de calitatea acestor relații, de principalitatea pe care România își întemeiază raporturile sale cu lumea.

Bogăția și intensitatea activității internaționale a României poate fi ilustrată, firește, și prin cîteva cifre concludente: în perioada scursă de la Congresul al IX-lea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins 96 de vizite oficiale în țări din Europa, Asia, Africa și cele două Americi, iar, pînă la ora cînd scriem aceste rânduri, în România au avut loc 105 vizite oficiale, la nivel de șefi de stat și guvern; cu aceste prilejuri, au fost semnate 20 Tratatelor de prietenie și cooperare, 37 Declarații solemne comune, 40 Declarații comune. De remarcat că, dacă, în anul 1965, România întreținea relații diplomatice cu 65 de state, numărul acestora a sporit la 126, în anul 1975, și la 137 în anul 1982. De asemenea, dezvoltînd relații eco-

nomice, în prezent, cu 150 de state, volumul comerțului exterior al țării noastre a sporit de opt ori față de 1965. În prezent, Partidul Comunist Român dezvoltă relații de prietenie, colaborare și solidaritate cu 77 de partide comuniste și muncitorești; cu 53 partide socialiste și social-democrate; cu 66 alte partide și formațiuni politice, precum și cu diverse organizații și mișcări de eliberare.

Vizitele efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în diferite țări ale lumii, precum și ale altor șefi de stat și factori de răspundere în România, inițiativele și acțiunile politice de anvergură întreprinse de șeful statului român, bogata activitate diplomatică desfășurată de partidul și statul nostru au determinat rezultate rodnice în adîncirea relațiilor de prietenie cu toate țările socialiste, cu partidele comuniste, cu alte partide și organizații democratice și progresiste, au dus la intensificarea legăturilor României cu statele în curs de dezvoltare, cu țările care au pășit pe calea propășirii social-economice independente, cu mișcările de eliberare națională; totodată, au înregistrat o amplificare continuă relațiile cu țările capitaliste, inclusiv cu țările capitaliste cele mai dezvoltate, realizîndu-se astfel contribuții de seamă la statornicirea unor raporturi noi între state, fără deosebire de orînduirea lor socială.

Desfășurînd relații internaționale de o asemenea amplitudine planetară, România a făcut demonstrația magistrală că, atunci cînd se întemeiază pe principii egalității în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamstecului în treburile interne, avantajului reciproc, relațiile dintre state, indiferent de orînduirea lor social-economică, pot atinge acel nivel superior pe care însăși evoluția lumii contemporane și conștiința popoarelor îl reclamă. Acționînd în dorința de a da relațiilor sale bilaterale un conținut cît mai bogat și concret, România vede, în aceasta, calea principală și sigură pentru crearea cadrului celui mai propice de valorificare, în beneficiul reciproc, a posibilităților de cooperare multilaterală între state. În acest spirit, prin impulsul puternic al dialogului la nivel înalt, România a dezvoltat un amplu concept despre garantarea democratică, de factură instituțională, a colaborării și păcii în

Damasc, mai 1982. Vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu în R.A. Siriană, convorbirile oficiale cu președintele Hafez Al-Assad constituie un moment important în dezvoltarea relațiilor româno-siriene, o nouă expresie a solidarității României socialiste cu popoarele arabe, a poziției țării noastre în favoarea unei reglementări globale, juste și trainice a situației din Orientul Mijlociu, pentru consolidarea păcii și înțelegerii în întreaga lume

În timpul convorbirilor oficiale româno-polone, prilejuate de vizita oficială de prietenie, în țara noastră, a delegației de partid și de stat a R.P. Polone, condusă de tovarășul Wojciech Jaruzelski

Întâlnire, la Damasc, cu Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al Organizației pentru Eliberarea Palestinei

lume. Când afirmăm aceasta ne gândim, înainte de toate, la introducerea — prin intermediul dialogului la nivel înalt — în practica legăturilor internaționale a noului tip de document politic și juridic pe care-l reprezintă tratatele și declarațiile solemne comune, încheiate cu o serie de state, fără deosebire de orînduire socială. Aceste documente conțin angajamentul partenerilor de a pune la temelia relațiilor lor reciproce și a celor cu toate celelalte state dreptul fiecărui stat la existență liberă, suveranitate și independență, dreptul fiecărui popor de a dispune, fără nici un amestec din afară, de soarta sa. Prin cultivarea acestui instrument diplomatico-juridic, România și președintele Nicolae Ceaușescu au demonstrat că instaurarea noilor principii de relații este nu numai necesară, ci și posibilă, că soluții comune pot fi găsite problemelor comune care confruntă umanitatea, că o nouă structură a păcii, de reală esență democratică, stă în puterea de realizare a popoarelor.

A acționînd deschis, în văzul popoarelor, supusă aprecierii internaționale, politica externă promovată

de președintele Nicolae Ceaușescu și-a cîștigat prestigiul prin faptul incontestabil că, în această politică, popoarele, ele însele, văd o expresie concretă a propriilor năzuințe de pace, prietenie și colaborare. România a confirmat, prin însăși experiența sa, că eficiența și calitatea dialogului între reprezentanții cei mai autorizați ai statelor și popoarelor se întemeiază și își au substanța în raportarea directă la rolul primordial al popoarelor în istorie.

Prin neobosita activitate a președintelui Nicolae Ceaușescu, prin perseverența și curajul, prin realismul și luciditatea investite în demersul său politic, practica dialogului nemijlocit între state în soluționarea justă și durabilă a problemelor a cîștigat teren și autoritate, dovedind că ea reprezintă un nou mod de reglementare a acestora, de identificare și consolidare a necesarelor punți de încredere, de a face să prevaleze ceea ce este comun și prioritar în această lume complexă în care nu poate exista o altă problemă mai importantă decît aceea a păcii și solidarității în apărarea ei.

Radu Pascal

Gîndire și acțiune revoluționară în slujba propășirii libere și independente a României socialiste, a progresului tuturor națiunilor lumii

În anul celei de-a 38-a aniversări a marelui August, în anul al 17-lea de la Congresul IX al partidului, un adevăr s-a impus, printre multe altele, cu forța pe care o conferă doar confirmarea și verdictul istoriei: politica externă a României socialiste se definește exemplar prin înseși obiectivele sale fundamentale — făurirea unor condiții de natură să favorizeze dezvoltarea multilaterală pe plan intern și care, în planul global al evoluției contemporane, să se constituie în cadrul cel mai propice pentru afirmarea socialismului, a progresului în pace și securitate pentru toate popoarele lumii.

Este firesc ca desfășurarea cu succes și constanță a unei politici externe ce și-a fixat asemenea obiective să presupună, ca o condiție obligatorie, înțelegerea lucidă a fenomenelor și proceselor complexe ce se produc pe scena politică a lumii, a tendințelor înnoitoare, cu adevărat revoluționare, de ordin social, economic și politic ce se manifestă pe plan național și internațional și, în egală măsură, a acțiunii forțelor ce se opun acestor tendințe. Cu alte cuvinte, înțelegerea și definirea corectă a epocii, cunoașterea legilor directoare ale dezvoltării vieții sociale, ale evoluției istorice, naționale și internaționale.

De-a lungul celor 17 ani de cînd la cirna partidului și a țării se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a impus cu autoritate faptul că întreaga orientare internațională a României este fundamentată pe concluziile desprinse dintr-o analiză riguros științifică a tabloului lumii contemporane, făcîndu-se permanent legătura necesară între experiența istorică proprie, ca și a celorlalte popoare, și condițiile

actuale de dezvoltare a societății socialiste românești și ale societății contemporane în ansamblu.

Secretarul general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu a investit în elaborarea politicii externe a României aceeași rigoare științifică ce caracterizează programul dezvoltării noastre interne, plasînd legătura indisolubilă dintre politica internă și externă a României în funcția de pilon principal al afirmării, mereu mai prestigioase, a țării noastre, în concertul mondial al națiunilor. În toate principalele documente de partid, în toate activitățile internaționale desfășurate de președintele țării răzbat, cu vigoare și claritate, concepția materialismului dialectic și istoric, caracterul științific, profund realist ce marchează viziunea sa asupra evoluției contemporane, interpretarea obiectivă a diferitelor fenomene sau evenimente și poziția activă a țării noastre față de acestea.

Vom releva, în cele ce urmează, cîteva aspecte și compartimente de desfășurare ale vieții politice pe plan mondial, în raport cu care contribuția țării noastre și a președintelui ei se bucură de o largă și legitimă recunoaștere și prețuire în lume.

Pentru o nouă calitate în raporturile internaționale. Într-o lume de mare diversitate, de profunde mutații și remarcabile progrese ale științei și tehnicii, o lume a interdependențelor ce se afirmă în toate domeniile în care se realizează și operează legăturile dintre țări și popoare, România oferă un exemplu de conduită prin așezarea relațiilor sale cu cele-

Prinirea delegației Partidului Social-Democrat din Finlanda, condusă de Johannes Koikkalainen, președintele Consiliului partidului

CEAUȘESCU -ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

Bogdad, iunie 1982. Convorbirile oficiale între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și Saddam Hussein, secretar general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Irak, deschid noi perspective pentru extinderea și adâncirea relațiilor romano-irakiene

alte state ale lumii pe principiile suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamtecului în treburile interne și avantajului reciproc. În concepția României socialiste, a președintelui ei, noua calitate a raporturilor interstatale pe care o reclamă complexa evoluție contemporană nu poate fi realizată în absența unui ansamblu de valori politice noi, pe care țara noastră le susține și practică cu neabătută constanță. Este vorba, printre altele, de respectul față de normele și principiile de drept, pe care România le consacră în actele sale pe plan bilateral — Declarații solemne comune, Tratat de prietenie și colaborare cu diferite state, indiferent de orînduirea lor socială, și alte documente bilaterale —, norme și principii pentru care militează atât în acțiunile ce se întreprind în plan regional — ca, de pildă, Conferința pentru securitate și colaborare în Europa sau în raporturile interbalcanice, cît și pe plan mondial — la Organizația Națiunilor Unite, la conferințele UNCTAD sau alte mari reuniuni internaționale.

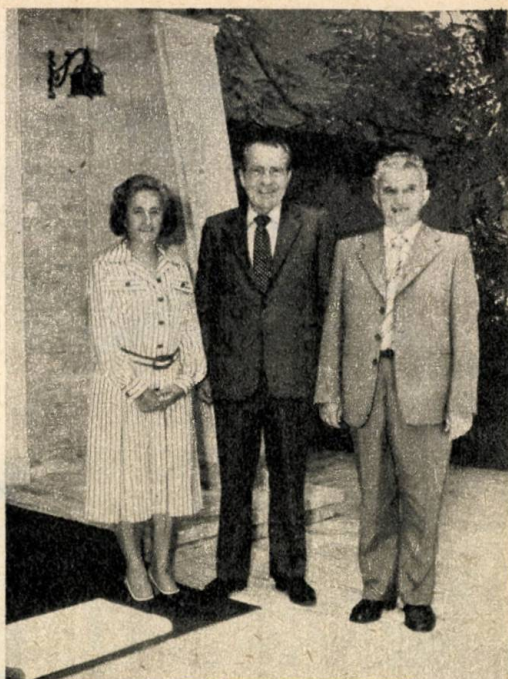
În sfera de acțiune a acelorasi valori politice noi, președintele României socialiste include dezbaterile și soluționarea democratică a problemelor internaționale, aceasta presupunînd participarea directă a celor interesați, pe bază de egalitate, la procesul

găsirii și adoptării unor soluții juste și trainice într-o problemă sau alta, democratizarea raporturilor internaționale prin respectul mutual al noilor principii, îmbunătățirea sistemelor de funcționare a O.N.U. și altor foruri de negociere.

Fără îndoială că o valoare politică nouă, cerută de etapa istorică actuală, este **răspunderea față de soarta păcii**. Este punctul de pornire al preocupării active a României față de situațiile de tensiune sau conflict dintre state, indiferent unde s-ar produce ele, al eforturilor întreprinse pentru aplanarea disputelor, pentru stabilirea unei atmosfere de încredere, pentru înlesnirea dialogului și găsirea unor soluții politice, negociate, a diferendelor.

Pentru o lume fără arme și fără războaie. Unul din obiectivele fundamentale ale politicii externe a României este înfăptuirea dezarmării, cu prioritate a celei nucleare și încetarea cursei înarmărilor. România abordează această problemă în corelație strînsă cu necesitatea destinderii și conlucrării constructive între toate statele lumii, cu cerințele dezvoltării economice și sociale ale popoarelor, cu imperativul valorificării maxime a virtuților coexistenței pașnice. Distingîndu-se prin concretețea, logica și realismul lor, propunerile avansate de țara noastră, acțiunile și inițiativele în această problemă crucială se bucură de cel mai autentic interes al

După semnarea documentelor oficiale româno-iordaniene, cu prilejul vizitei de prietenie în Iordania, a președintelui Nicolae Ceaușescu, la invitația regelui Hussein Ibn Talal

București, iunie 1982. În timpul întâlnirii cu Richard Nixon, fost președinte al S.U.A.

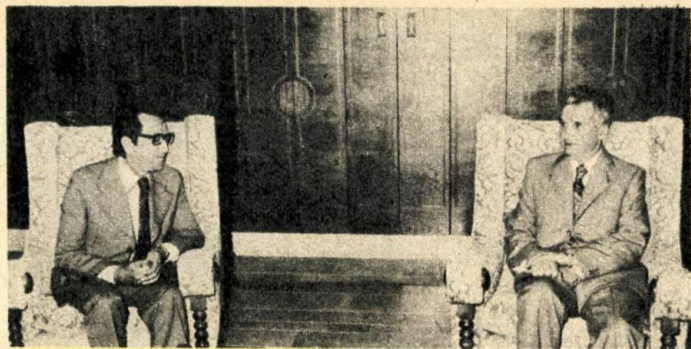
cercurilor de răspundere din conducerea statelor, al organizațiilor internaționale, și în primul rând al O.N.U., al opiniei publice mondiale.

Subliniind că problema centrală a vieții internaționale o constituie lupta pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru trecerea la dezarmare, și în primul rând la dezarmarea nucleară, pentru o pace trainică în lume, președintele Nicolae Ceaușescu pune în fața guvernelor, parlamentelor, popoarelor întregii lumi problema alegerii între calea războiului sau calea păcii. Și aceasta, până nu au căzut primele bombe nucleare, pentru că, după aceea, va fi prea târziu.

Demonstrând o neabătută continuitate de concepție și acțiune, România se distinge printr-o strălucită contribuție teoretică și practică la opera de dimensiuni mondiale a dezarmării, oferind un program cuprinzător, realist și concret de abordare și soluționare a acestei probleme cardinale a umanității, neprecupețind nici un efort pentru a face să demareze, în fapt, acest proces de a cărui realizare depind înseși existența umanității, asigurarea celui mai sacru drept al omului la viață, la libertate.

Pentru o Europă unită, pentru un continent al securității și cooperării. Atunci când, cu ani în urmă, ideea securității și cooperării își făcea, cu destulă dificultate, drum spre agenda priorităților cancelariilor europene, președintele Nicolae

Ceaușescu aducea, în fața opiniei publice europene și internaționale, un concept nou, fundamentat pe elaborarea unui sistem de angajamente clare și precise din partea tuturor statelor, însoțit de măsuri concrete care să dea tuturor țărilor garanții depline că se află la adăpost de orice agresiune, de orice atingere a suveranității și independenței lor. Potrivit aceluiași concept, edificarea securității și cooperării pe continent implică, în același timp, recunoașterea dreptului fiecărei țări de a se dezvolta în mod liber, în conformitate cu propriile interese, fără nici un amestec din afară, și a dreptului de a coopera nestingherit, cu toate statele, în baza respectării normelor și principiilor internaționale. Președintele României a cristalizat acest concept luând în considerare situațiile de fapt existente în Europa și demonstrând, cu argumente convingătoare, că nici deosebirile de orînduire sau grad de dezvoltare, nici apartenența sau neapartenența la grupări militare și economice nu pot constitui impedimente în calea edificării noului edificiu european. Devenind un continent al păcii, Europa poate, în concepția României, să-și realizeze și păstreze propria unitate, bazată pe diversitatea orînduirilor sociale ale statelor ce o compun, pe dezvoltarea liberă a fiecărui popor. În dificila perioadă pe care a traversat-o viața politică internațio-

*Primirea președintelui Stângil
Unite din Peru, Alfonso
Barrantes Lingan*

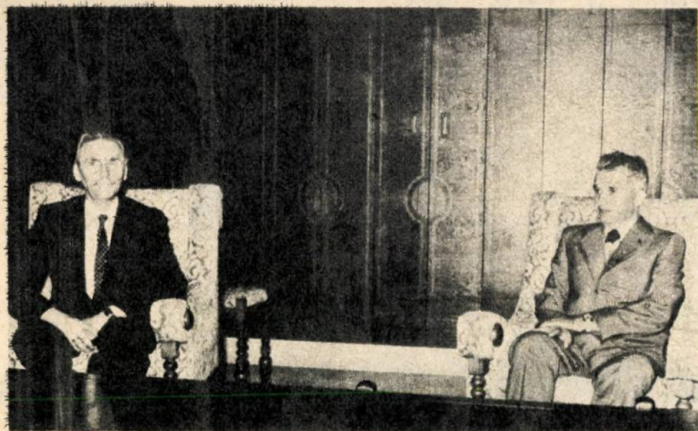
CEAUȘESCU -ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

*Omagiu adresat președintelui
Nicolae Ceaușescu pentru presti-
gioasă activitate în slujba păcii și
dezarmării, a făuririi unei lumi
mai drepte și mai bune; conferirea
înaltei distincții «Om al anului
1981» de către un juriu al Adunării
pentru Integrare Națională din
India (N.I.A.), organizație inter-
națională pentru pacea mondială*

nală de la semnarea Actului final de la Helsinki, România nu a conținut să susțină, prin propuneri concrete, necesitatea revenirii pe făgașul destinderii, al realizării unor măsuri concrete de sporire a încrederii, de dezangajare militară și dezarmare pe continent. Ferma poziție a țării noastre împotriva planurilor de amplasare a noi rachete nucleare în Europa este însoțită de un subliniat realism politic care a determinat avansarea unor propuneri ce au în vedere atât înfăptuirea unor pași concreți spre dezarmare, cât și asigurarea securității fiecărui stat în complexul proces al efortului european spre eliberarea sa de arme nucleare, de primejdia unei confruntări cu urmări catastrofale. În momentul actual, România consideră că trebuie făcut totul pentru ca reuniunea de la Madrid să se încheie cu rezultate cât mai bune, să ducă la convocarea unei conferințe generale pentru dezarmare și încredere în Europa, să asigure continuitatea reuniunilor și conferințelor începute la Helsinki.

Pentru o nouă ordine economică internațională. Obiectiv împărtășit de majoritatea statelor lumii, noua ordine economică găsește, în concepția președintelui României, teze ample și științific argumentate, care au intrat în circuitul mondial al valorilor politice ca o contribuție originală, teoretică și practică, ca un aport de substanță la demararea și consolidarea acestui fenomen major al umanității. Conturând o structură încheagată și unitară a noului ordin economic, șeful statului român propune comunității internaționale argumente care evidențiază necesitatea și posibilitatea înfăptuirii acestui obiectiv, interesul pe care el îl reprezintă pentru toate statele, cerințele, căile și mijloacele practice pentru traducerea sa în viață, influența pozitivă pe care ar avea-o asupra climatului politic mondial. Arătând că lichidarea dominației coloniale ca atare constituie numai o parte a procesului decolonizării, președintele Nicolae Ceaușescu arată că este necesar să se acționeze, în continuare, pentru o soluție deplină care să ducă la lichidarea subdezvoltării, la

Aspect din timpul primirii tovarășului György Lázár, președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Ungare

Președintele Nicolae Ceaușescu l-a primit pe secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, nou prilej de afirmare a contribuției constructive a României la activitatea Națiunilor Unite, de recunoaștere a amplei audiențe internaționale a propunerilor și inițiativelor țării noastre la soluționarea marilor probleme ale lumii contemporane

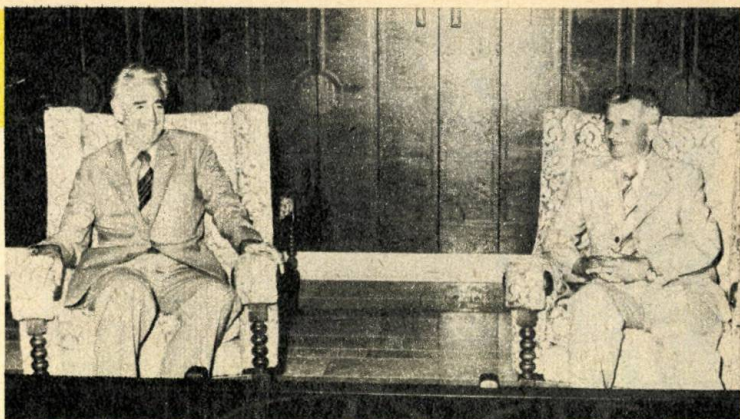
accelerarea progresului economico-social al țărilor sărace, la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, bazată pe echitate, pe schimburi economice reciproc avantajoase, asigurându-se acestul, în condiții adecvate, al țărilor în curs de dezvoltare la tehnologiile moderne. Deoarece, fără lichidarea subdezvoltării și realizarea noii ordini economice — problemă ce afectează două treimi din omenire — este greu de vorbit de stabilitate economică mondială, de realizarea unei lumi a colaborării pașnice.

Pentru afirmarea coexistenței pașnice în raporturile interstatale. Situând coexistența într-o primă linie a preocupărilor sale pe scena internațională, România acționează în spiritul ei și militează pentru recunoașterea ei universală, ca o condiție «sine qua non» a dezvoltării unor raporturi constructive între toate țările și popoarele lumii, fără deosebire de orînduire socială, în respectul reciproc al independenței și suveranității naționale. În concepția partidului și statului nostru, a președintelui țării, epoca actuală dă coexistenței o nouă calitate, determinată, în primul rînd, de faptul că ea a devenit o necesitate absolută, iar, în al doilea rînd, de caracterul ei activ, și nu pasiv. În ipostaza ei calitativ superioară, coexistența este produsul particularității epocii pe care o trăim și al tendințelor fundamentale ale acesteia. În opera teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu găsăm pregnant relevată ideea că parti-

cularitățile în dezvoltarea națiunilor, prioritățile deosebite în stabilirea obiectivelor și a căilor de realizare a acestora aduc, în prim planul vieții internaționale, problema modului în care promovarea intereselor naționale poate și trebuie să fie pusă de acord cu interesele bunei înțelegeri și conlucrări internaționale. Acest lucru este posibil, cu condiția acceptării normelor și principiilor care definesc coexistența, ceea ce implică, în mod obiectiv, depășirea unor concepte învechite care limitează coexistența la relațiile dintre blocuri și grupări politico-militare. Președintele României a argumentat cu tărie, primind numeroase confirmări din însăși desfășurarea evenimentelor, că imperativele acestei epoci cer înțelegerea coexistenței ca un proces permanent activ, dinamic, ceea ce presupune impulsivitatea conlucrării nestingherite între toate statele, ca entități distincte, în spiritul respectării globale a tuturor principiilor sale.

Pentru o lume a păcii și progresului, o lume a oamenilor. Perioada pe care o traversează umanitatea astăzi este o perioadă de tranziție de la vechea structură a relațiilor internaționale, caracterizată de convulsii, crizele, inechitățile generate de imperialism, la o nouă ordine, în care raporturile dintre state să fie investite cu o calitate superioară, decurgînd din recunoașterea și respectarea noilor principii și norme. Ostil oricăror scheme rigide, oricăror aprecieri preconcepționale, dogmatice, realismul viziunii

Primirea tovarăşului Grişa Filipov, preşedintele Consiliului de Miniştri al R.P. Bulgare

CEAUȘESCU-ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

Preşedintele Nicolae Ceaușescu l-a primit, la sfîșitul lunii iulie, pe Mudar Badran, prim-ministru al Guvernului Regatului Hașemit al Iordaniei

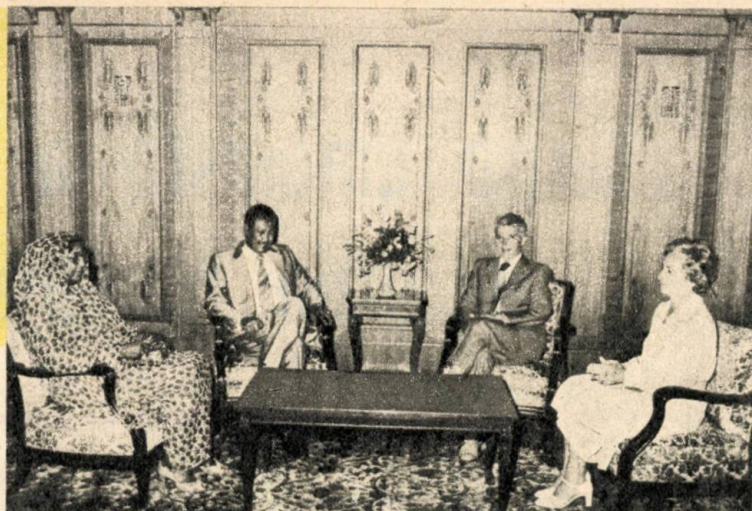

politice asupra lumii contemporane a președintelui României refuză defetismul și simplificarea fenomenelor negative din viața internațională, tratarea izolată a problemelor, în afara interdependenței lor dialectice. Același realism determină, însă, convingerea — exprimată limpede de tovarășul Nicolae Ceaușescu — că stă în puterea forțelor înaintate ale societății, a popoarelor, să-și asume răspunderea istorică de a asigura mersul înainte al omenirii pe calea progresului și civilizației, pacea și securitatea tuturor națiunilor lumii. De aici, și concepția partidului nostru, a secretarului său general privind necesitatea întăririi solidarității și conlucrării cu toate forțele înaintate, care se pronunță pentru progresul general al omenirii, pentru pace și colaborare. Prin întreaga sa operă teoretică și practică, tovarășul Nicolae Ceaușescu este un promotor activ al principiilor noi de relații menite să asigure o temelie trainică solidarității și unității partidelor comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor democratice.

Partidul nostru, secretarul său general și-au afirmat, în repetate rânduri, convingerea că socialismul este viitorul omenirii. Această devenire este înțeleasă ca o necesitate istorică, confirmată de procesele apărute în perioada celui de-al doilea război mondial și a celei care a urmat, cînd noi și noi popoare și-au afirmat și își afirmă voința de a-și organiza viața pe principii socialiste. Dar lumea în care trăim se înfățișează ca o mare diversitate de orînduiri sociale, ceea ce reclamă o politică internațională de conlucrare, de înțelegere a cerințelor păcii și a mecanismelor de menținere și consolidare a păcii. Problema socialismului este, în concepția partidului nostru, o problemă a fiecărui popor, a forțelor revoluționare din fiecare țară.

Realitatea lumii de azi, înțeleasă în datele sale existente și în devenirea ei de mâine, determină poziția de principiu și activitatea practică de angajare activă a României în diviziunea internațională a muncii, de desfășurare, pe un front extrem de larg,

București, august 1982 — moment de seamă în cadrul dialogului la nivel înalt româno-sudanez; are loc, la invitația secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarăsei Elena Ceaușescu, vizita oficială de prietenie a președintelui Uniunii Socialiste Sudaneze, președintele Republicii Democratice Sudan, Gaafar Mohamed Nimeiri, împreună cu doamna Nimeiri

București, septembrie 1982. Dialogul la nivel înalt între președintele Nicolae Ceaușescu și președintele K.A. Egipt, Mohamed Hosni Mubarak. Expresie a cursului ascendent al relațiilor româno-egiptene, al solidarității poporului român cu cauza popoarelor arabe, în interesul unei păci juste și durabile în Orientul Mijlociu, al desinderii și colaborării internaționale

a politicii sale de pace, de evitare a unui nou război, de participare intensă la opera de consolidare a unei dense rețele de colaborare și cooperare între toate statele lumii.

● **Un om al istoriei, făuritor de istorie.** Anul apariției acestui almanah este premegător anului în care președintele Nicolae Ceaușescu va împlini 65 de ani. O viață revoluționară exemplară, dedicată propășirii patriei și poporului din rîndurile căruia s-a născut. Un făuritor de istorie prin contribuția uriașă pe care a adus-o la transformarea radicală a României, la dobîndirea prestigiului de care se bucură azi în întreaga lume străvechea noastră țară. Un adevăr de multă vreme atestat spune că atenția și interesul de care un stat, un partid sau o personalitate politică se bucură în lume sînt în raport direct cu participarea acestora la reglementarea problemelor internaționale, cu adevărul pe care o întîmpină, în cercurile opiniei publice, în rîndul popoarelor, principiile și acțiunile pe care le promovează.

Președintele Nicolae Ceaușescu aduce în viața internațională o politică nouă, în deplină concordanță cu trăsăturile lumii contemporane, cu aspirațiile de pace și progres ale tuturor națiunilor. Prin politica elaborată și promovată de președintele ei, România demonstrează capacitatea unui popor liber, suveran pe destinele sale, de a acționa, cu eficiență și responsabilitate pe scena politică mondială, de a ridica la valoare de exemplu relațiile pe care le întreține cu toate popoarele lumii, de a aduce propria contribuție la împămîntenirea unui nou tip de raporturi între țări și popoare.

Prin gîndirea și acțiunea sa politică, președintele Nicolae Ceaușescu s-a afirmat puternic în conștiința opiniei publice de pretutindeni ca militant de frunte, stimat și prețuit pentru edificarea unei lumi a păcii și progresului în beneficiul întregii umanități.

Gh. Almăjan

Esența umanistă a politicii externe românești

Racordată permanent la realitățile lumii înconjurătoare, politica externă a României a depășit cadrul definițiilor clasice date activității internaționale a statelor. Și aceasta, pentru că, în concepția conducerii noastre de partid și de stat, ansamblul acțiunilor întreprinse și al obiectivelor urmărite în acord cu interesele unui stat este, în condițiile contemporane, numai o parte — chiar încă importantă — a politicii externe pe care o desfășoară o țară sau alta. Complexitatea lumii în care trăim reclamă ceva mai mult, reclamă o nouă calitate, a cărei esență este promovarea intereselor naționale în concordanță cu interesele tuturor țărilor și popoarelor, este refuzul de a accepta, într-o situație sau alta, soluții convenabile doar unei părți, dar prejudiciind interese importante ale altora. La aceasta se adaugă un alt adevăr, și anume că ignorarea intereselor altora se va răsfrînge negativ, mai devreme sau mai târziu, asupra propriilor interese naționale. Firește, lucrurile nu pot fi privite rigid, armonizarea tuturor intereselor presupunând suplețe, spirit de reciprocă înțelegere și, mai ales, identificarea acelor mijloace, căi și țeluri care pot reuni, pe o platformă comună, eforturile generale pentru o conlucrare rodnică, în beneficiul tuturor.

Este vorba, în atari condiții, de o ipostază nouă, de o treaptă superioară a diplomației, dificilă, poate, de realizat, dar pe care o impune, în mod obiectiv, actuala etapă istorică pe care o traversează umanitatea.

În cadrul tendințelor ce se manifestă astăzi în direcția investirii politicii externe a statelor cu o asemenea nouă calitate, eforturile României se disting prin principalitatea, constanța și fermitatea cu care țara noastră respectă și acționează în conformitate cu elementele componente ale acestei noi calități. Atît în planul raporturilor bilaterale, cît și în acela al marilor probleme comune întregii omeniri.

Din trăsăturile ce confirmă calitatea nouă, superioară pe care o demonstrează, în fața comunității internaționale, politica externă a României, reținem un număr de trei care apar ca definitorii. Este vorba de **caracterul deschis** al acestei politici, de natura sa **democratică** și de **umanismul** ei. Liantul acestor caracteristici este recunoașterea, de către partidul și statul nostru, a dreptului și capacității maselor largi populare, a popoarelor de a interveni direct în determinarea cursului evenimentelor, este înțelegerea lucidă a rolului pe care, în mod istoricește obiectiv, este chemată să-l joace, în actuala evoluție

contemporană, această forță pe care o reprezintă popoarele însele.

Pornind de la această convingere cu privire la rolul popoarelor, România este promotoarea unei noi diplomații, a unei diplomații deschise. În concepția țării noastre, a președintelui Nicolae Ceaușescu, poziția factorilor investiți cu răspunderea supremă în stat față de marile probleme ale vieții politice internaționale, și toate deciziile luate în raport cu ele, trebuie să fie cunoscute de popoare, primele care resimt efectele pozițiilor și deciziilor respective. Nu o dată președintele României a subliniat că singurele acte politice de reală valoare, menite să dureze prin consecințele lor politice, sînt cele care se bucură de aprobarea popoarelor. Așa cum politica internă a României este elaborată și înfăptuită în deplin consens cu voința poporului nostru — ceea ce conferă principala garanție a desfășurării ei cu succes — politica externă a țării este, la rîndul ei, cunoscută în profunzime de popor, care o sprijină necondiționat, în ferma convingere că ea servește interesele sale vitale de dezvoltare liberă și independentă, într-un context internațional de pace și colaborare. O virtute fundamentală a unei asemenea diplomații este aceea că ea pune puternic în lumină gradul de concordanță între vorbă și faptă. Este greu în lumea de astăzi, în condițiile conștientizării crescînde a popoarelor despre rolul și forța lor, să vorbești în termeni care contravin năzuințelor de pace pe care ele le nutresc. Dar, cu aceasta, încă nu s-a răspuns voinței de a progresa în pace și bună înțelegere internațională, care este împărtășită pe toate meridianele lumii. Este nevoie de acțiuni concrete, de inițiative, de cercetarea profundă a căilor și mijloacelor prin care să poată fi grăbit procesul reglementării problemelor ce împiedică conlucrarea efectivă a statelor. România face aceasta prin modalitățile de dezvoltare a relațiilor sale bilaterale, prin contribuția reală pe care o aduce la soluționarea principalelor probleme ale vieții internaționale.

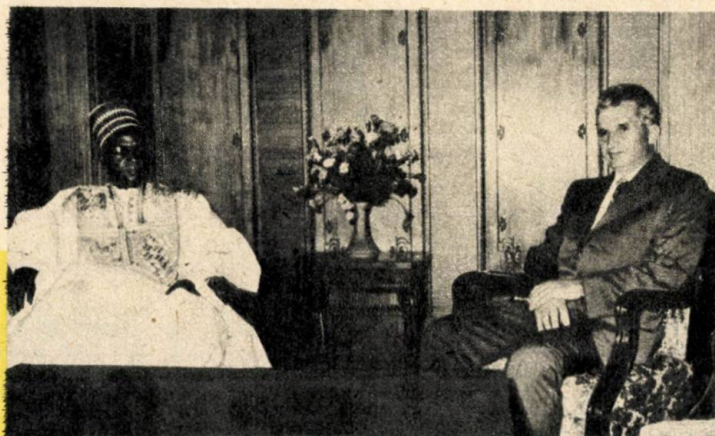
Cadrul necesar și propice acțiunii unei diplomații care să resimtă benefic infuziile unei înnoiri calitative este democratizarea vieții internaționale. Care sînt factorii care fac necesar procesul democratizării și ce înseamnă, practic, aceasta, în dinamica legăturilor internaționale? Cadrul restrîns și natura restrictivă a vechilor relații nu mai pot corespunde în mod obiectiv, legic, tendințelor izvorîte din transformările revoluționare petrecute în lume, menținerea forțată a vechilor stări de lucruri implicînd

Convorbiri între președintele Nicolae Ceaușescu și prințul Norodom Sihanuk, președintele Kampuchiei Democratice

CEAUȘESCU -ROMÂNIA vastă și neobosită activitate

Sub semnul relațiilor de cooperare dintre popoarele român și nigerian — convorbirile oficiale de la București între președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Alhaji Shehu Shagari

primejduirea civilizației umane înseși. Dialectica socială impune, ca atare, crearea unei lumi a dreptății sociale și naționale, atât în cadrul fiecărui stat, cât și pe plan mondial, în măsură a asigura un nou avânt al forțelor de producție, al științei și culturii, al progresului general.

De aici, ca primă concluzie, necesitatea înțelegerii lucide a faptului că asigurarea dreptului fiecărui popor de a-și alege, fără nici un amestec din afară, calea dezvoltării proprii, conform propriilor năzuințe, reprezintă condiția fundamentală a unui sistem internațional democratic, a cărui principală menire este să favorizeze cooperarea nestingherită, pe bază de egalitate și echitate, a tuturor țărilor, conlucrarea lor pe temeiul acelorași principii, pentru reglementarea problemelor din ce în ce mai evident comune. În concepția țării noastre, a președintelui Nicolae Ceaușescu, democratizarea raporturilor interstatuale nu poate acționa doar în compartimente preferate sau exclusive. De pildă, securitatea lumii nu poate fi obținută dacă relațiile democratice între state operează doar în plan politic, lăsând, în schimb, teren liber manifestărilor de inegalitate, de forță, în plan militar. Democratizarea raporturilor internaționale înseamnă participarea egală, în respectul noilor principii și norme de relații, a tuturor statelor, indiferent de orinduire sau potențial — economic, militar și de altă natură — la întregul proces al reglementării problemelor de interes comun, de la

dezbateră și aprobarea măsurilor și pînă la traducerea lor în viață.

Democratizarea vieții internaționale, în baza noilor principii, «funcționarea» acestui proces de democratizare prin intensificarea colaborării în toate domeniile în care se realizează raporturile bi sau multilaterale între state, prin angajare cu răbdare în negocieri politice care nu numai să lichideze metoda recurgerii la forță, dar din care să fie excluse orice presiuni sau false premise ale «faptului împlinit» unilateral, prin respectarea întregului ansamblu al acestor principii și nu prin selecție în funcție de anumite interese — iată o modalitate pe care conceptul și acțiunea de politică internațională a președintelui Nicolae Ceaușescu a ridicat-o la rangul de practică curentă atât în desfășurarea diplomatiei bilaterale, cât și în aceea promovată la marile foruri sau conferințe internaționale.

Este o practică în care răzbate permanent, cu pregnanță, umanismul întregii concepții românești despre natura și desfășurarea vieții internaționale. Se construiește azi în România o societate nouă, pentru om. Dorim ca lumea în care trăim să fie, și ea, o lume a oamenilor. O lume în care de roadele progresului, ale civilizației materiale și spirituale să beneficieze echitabil toți făuritorii acestei civilizații — popoarele. Și, fără a căuta cu tot dinadinsul vorbe mari, o reali-

tate din ce în ce mai larg recunoscută este că una din trăsăturile distincte, ce conferă autentică noblete activității internaționale a României, a președintelui ei, este spiritul de dreptate și echitate, umanismul ei revoluționar. Căci, nu poate exista o politică mai umanistă decât aceea care pornește de la dreptul popoarelor de a fi stăpîne pe destinele lor, de a se dezvolta libere și independente.

Toate obiectivele pentru care România militează cu hotărîre, perseverență și imaginație creativă — dezarmarea, securitatea și cooperarea în Europa și în lume, reglementarea pașnică a litigiilor, noul ordin internațional — au ca pivot central preocuparea

pentru progresul în pace al poporului nostru, pentru dezvoltarea în pace a tuturor popoarelor lumii.

Este sursa principală a înaltei prețurii, a largii audiențe de care se bucură în lume politica externă a României socialiste.

Prețuire și audiență pe care poporul român este hotărît să le consolideze și lărgască prin mereu noile sale dovezi concrete ale atașamentului său la cauza dezvoltării socialiste a României, la cauza păcii și colaborării internaționale.

George Serafin

Pax umana

Celui de-al doilea război mondial i s-a pus punct printr-o ripostă atomică.

Omenirea se despărțea de cea mai amplă tragedie a sa, intrînd într-o nouă tragedie. Mulți au crezut, în 1945, că «experiențele» halucinante de la Hiroshima și Nagasaki vor avea efectul unui bumerang psihologic: bombardamentele atomice, dovedind că infernul este posibil pe pămînt, nu se vor mai repeta niciodată.

Pacea postbelică, sfîrșecată de sute de războaie locale și clasice, s-a dovedit o neîntreruptă acumulare de pericole, inclusiv acela de a deveni prima «pace radioactivă» și ultima înregistrată de istorie.

Întreaga panoplie termonucleară, bombe atomice, cu hidrogen, cu neutroni s-au dezvoltat de la un an la altul, au devenit tot mai sofisticate, mai percutante, mai înspăimîntătoare, împingînd omenirea pe muchia de cuțit a sfîrșitului de civilizație. Spirala tenace a perfecționărilor în domeniul militar a atins paroxismul. Dezvoltate precipitat pe orizontală și verticală, arsenalele țin în șah, în fiecare secundă, în spiritul unui intolerabil risc, soarta umanității. Faptul că un cataclism termonuclear poate izbucni chiar din greșeală se constituie într-un stupefiant paradox al contemporaneității. Din păcate, lista exemplorilor care atestă șansa Terrei de a se sinucide... din eroare aduce în domeniul evidenței această teribilă amenințare. Astfel, opinia publică n-a uitat că, la Colorado Springs, s-au produs cîteva false alerte, provocate de eroarea unui computer, și care au lăsat să se creadă, în noiembrie 1979 și la 3 și 6 iunie 1980, că ar fi intervenit iminente atacuri nucleare împotriva Statelor Unite. După cum s-a constatat ulterior, în cauză a fost defecțiunea unui circuit integrat de mărirea unei monede, aflat în instalația care leagă ordinatorul central de Comandamentul Strategic al Aerului (SAC) și sala Coman-

damentului Central al Pentagonului. Așa cum s-a dezvoltat ulterior, în momentul semnalizării falsei alarme, 100 de bombardiere B-52 cu arme nucleare la bord au fost pregătite pentru decolarea imediată. Unele voci ar mai fi afirmat, la vremea respectivă, că noile generații de computere proiectate să asigure comunicațiile cu caracter global ale Pentagonului nu ar funcționa efectiv în caz de criză... În acest context, apare perfect întemeiată îngrijorarea crescîndă a multor specialiști și oameni politici, a opiniei publice, în general, pentru pericolul potențial pe care-l comportă acumularea nestăvilită de arme nucleare. Mai recent, s-a aflat că, numai într-o perioadă de 18 luni, Comandamentul Apărării Aeriene Nord-Americane a avut 151 de alarme false. O asemenea alertă s-a produs cînd un tehnician a montat din greșeală pe un computer militar american o bandă magnetică simulînd un atac împotriva Statelor Unite...

Ce ar însemna o apăsare greșită sau premeditată pe butonul celei mai teribile declanșări din istoria tuturor războaielor? În cazul în care victimele civile ar atinge o proporție de peste 50 la sută se poate vorbi de sfîrșitul unui tip de societate sau de civilizație, cel puțin așa cum le cunoaștem noi. Societățile care ar supraviețui unui conflict nuclear ar tinde, fără îndoială, spre un declin, care le-ar putea sorti chiar unei prăbușiri sau unei dispariții mai mult sau mai puțin rapide sau inevitabile. Într-adevăr, antropologia și experiența istorică demonstrează că există un prag minim sub care o colectivitate nu mai poate supraviețui.

Opțiunea păcii capătă, într-o asemenea perspectivă, consistența unui demers vital. Să mai subliniem că vechea alternativă **pace sau război** și-a schimbat sensul în condițiile existenței tehnologiilor nucleare de luptă. Nu mai există, în plină eră nucleară, o

anume maleabilitate strategică în privința «oportunității» forței. Dincolo de anacronismul principiului, ne aflăm în fața pericolului categoric al dispariției planetei, a civilizației umane.

Experți ai Națiunilor Unite avertizau că statele posesoare de armament atomic vor suferi cele mai mari pierderi în eventualitatea unei confruntări nucleare globale, dar aceasta nu înseamnă că efectele se vor restrânge la granițele lor. Nici o țară din lume nu va fi ferită de consecințele aripilor pustiitoare a războiului nuclear. În statele limitrofe teatrului de luptă, vor face serioase ravagii căderile de praf radioactiv. Radiațiile de acest gen vor determina, de-a lungul mai multor decenii, milioane și milioane de victime în rândurile generației prezente și ale celei viitoare.

Principala doctrină de strategie pe care s-a clădit uriașa acumulare de armament atomic este o concepție denumită, cu o subtilă artă a echivocului, «doctrina descurajării». Artizanii ei susțin faptul că nici o țară nu va recurge prima la arsenalele nucleare, dată fiind existența temerii de represalii care se pot solda cu consecințe inacceptabile și incalculabile. Această doctrină este ancorată adânc în milul unei idei de o gravă fragilitate, și anume existența unui echilibru stabil între forța de distrugere a inamicilor.

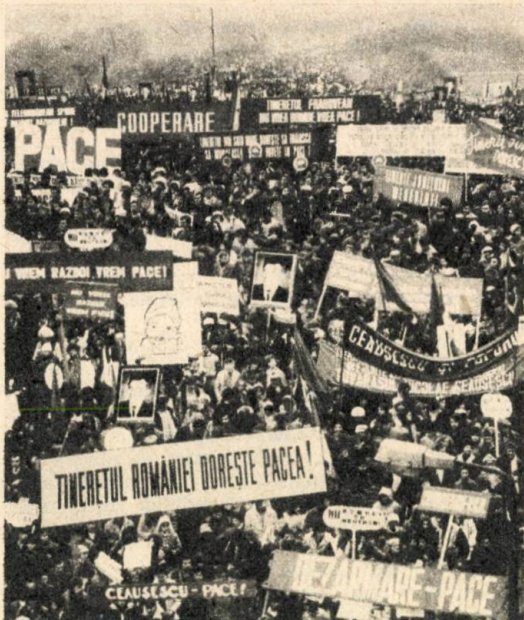
Că echilibrul terorii este permanent instabil nu mai trebuie demonstrat. Stabilă este numai creșterea galopantă a înarmărilor.

În aceste circumstanțe, programele de descurajare a acestei escalade sînt singurele demersuri raționale, singurele mijloace de a frîna și opri alunecarea lumii într-un coșmar care începe cu marasmul cheltuielilor militare și se termină cu neantizarea planetei.

Cheltuielile militare, desfășurate într-un galop fără precedent în întreaga istorie a umanității, erodează catastrofal eforturile spre progres ale omenirii. Anual, activitățile de înarmare absorb o cantitate de resurse egală cu circa două treimi din totalitatea produsului național brut al țărilor în care trăiește jumătatea cea mai săracă a populației lumii. Dezechilibrele economice, datoriile insuportabile, mizeria, foametea, bezna neștiinței de carte, lipsa acută de condiții omenești de habitat și bolile sînt potențate, an de an, de această demență a înarmărilor, susținută de teorii de factură imperialistă. Deceniile de zărmări și deceniile de dezvoltări, oricît de optimiste au fost și sînt proclamate, nu au reușit și nu vor reuși să despovăreze planeta de cancerul armelor doar prin declarații de bune intenții.

Generînd suspiciuni și tensiuni în relațiile internaționale și alimentînd politica blocurilor militare, cursa înarmărilor frînează, totodată, producția de mijloace de producție și pe cea de bunuri de consum în «lumea a treia», restrînge comerțul internațional civil, îngreunează accesul la credite și la sursele de materii prime necesare dezvoltării, slăbește ritmul fabricației tehnologiilor civile. S-au înregistrat, de pildă, situații în care unele țări în curs de dezvoltare au cheltuit în medie, în scopuri militare, tot atît cît pentru producția lor agricolă. Or, se știe, realitatea planetei actuală este pregnant întinută de fenomene, cum sînt malnutriția cronică în care se zbate o jumătate de miliard de ființe umane, sărăcia care afectează alte sute și sute de milioane de persoane, maladiile ș.a. Iată doar cîteva exemple din suita de argumente care demonstrează că politica înarmărilor este una din cele mai grave erori cunoscute în istorie.

Existența superarsenalelor militare exacerbează

totodată, tensiunea în viața internațională, întărește conflictele locale, handicapează procesul destinderii, agravează contradicțiile dintre alianțele și blocurile militare și accentuează sentimentul de insecuritate în rîndul statelor lumii, în primul rînd al celor ce nu posedă arme nucleare.

Acest «sentiment al insecurității» se reflectă, negru pe alb, în statisticile care consemnează adîncirea unor zone întinse ale globului în marasmul achizițiilor militare. O privire, oricît de succintă, asupra comerțului cu arme majore în țările în curs de dezvoltare prilejuiește evidențierea concluziei, potrivit căreia este din ce în ce mai pregnantă tendința de a se achiziționa armament ultramodern, în ideea că acesta oferă garanțiile realizării unei capacități militare sporite. Documente elaborate, sub egida O.N.U., relevă, sub acest aspect, că, de pildă, în 1974, 42 de state în curs de dezvoltare aveau în dotare, din import, avioane supersonice, iar 25 de astfel de țări dispuneau de rachete sol-aer cu rază mare de acțiune, 15 dintre ele avînd în dotare asemenea rachete încă din 1966. Este semnificativ, pentru contribuția laturii calitative la accentuarea cursei înarmărilor, că se extinde practica prin care unele țări în curs de dezvoltare devin, la rîndul lor, producătoare de arme majore, prin cumpărarea de documentație tehnică sau beneficiind de aportul sprijinului militar-industrial. Revista «Futuribles» sublinia, în acest cadru, că, în preajma anului 1984, dacă situația nu se va schimba, 28 de țări lipsite în prezent de armament nuclear vor dispune, probabil, de reactoare cu un potențial capabil să producă 30 000 kilograme de plutoniu pe an, cantitate suficientă pentru fabricarea, în fiecare zi, a 10 bombe de cîte 20 kilotone trinitrotoluen. Adică 3 650 bombe pe an!

Nici o doctrină, fie ea a «descurajării», a «războiului limitat» sau a «echilibrului terorii», nu poate escamota evidența, și anume că nu există securitate prin ridicarea vertiginoasă a plafonului înarmărilor. Pacea nu poate fi adăpostită în umbra arsenalelor înarmate, o pace reală și temeinică nu se proiectează în bunkere.

Omenirea a înțeles acest adevăr esențial și valul de manifestări la care opinia publică de pe toate meridianele participă, într-o impresionantă unitate, demonstrează gradul de conștientizare al maselor largi, voința lumii de a nu trăi sub spectrul obsesiv al războiului.

Pe acest fond, vocația de pace a României, acțiunile și inițiativele, de larg și profund prestigiu internațional, ale președintelui **Nicolae Ceaușescu**, întreg programul românesc de pace și dezarmare — program coerent și unitar, marcat de o viziune lucidă, realistă — se constituie într-o remarcabilă contribuție la cauza edificării unei civilizații pașnice și prospere.

Prin fapte consistente și printr-o luminoasă consecvență, România a menținut pe primul plan al preocupărilor sale această problematică vitală atât în sfera diplomației bilaterale, cât și în cea a diplomației multilaterale. În toate dialogurile președintelui Nicolae Ceaușescu cu șefii de stat, de guvern, de partide, cu alte personalități ale lumii contemporane, imperativul și posibilitatea înfăptuirii dezarmării, reducerii cheltuielilor militare și rezolvării numai și numai pe cale pașnică a conflictelor și diferendelor dintre state au reprezentat abordări primordiale. Paralel, în principalele organisme cu vocație internațională, punctele de vedere românești s-au făcut auzite cu putere, prin susținerea, cu consecvență, a unor propuneri lansate în anii precedenți, prin lărgirea lor cu sugestii suplimentare izvorâte din realitățile anului curent, prin noi inițiative și acțiuni de natură să sporească gradul de participare la promovarea marilor cauze ale omenirii. La Națiunile Unite, în Comitetul pentru dezarmare de la Geneva și la Reuniunea pentru securitate și cooperare de la Madrid, demersurile românești au fost primite cu viu și justificat interes. Este vorba despre rezoluțiile consacrate dezbaterii și întăririi bunei vecinătăți între state, reglementării pașnice a diferendelor și reducerii bugetelor militare. Trebuie remarcată, apoi, activitatea neobosită a României pentru ca Reuniunea pentru securitate și cooperare de la Madrid să se încheie cu bune rezultate, pe măsura speranțelor

popoarelor într-un viitor pașnic, neamenințat de norii războiului, în primul rând de cei ai războiului nuclear. În acest context, se impun a fi reținute propunerile României privind organizarea unei conferințe consacrate încrederii și dezarmării în Europa.

Înfăptuirea dezarmării, și în primul rând a celei nucleare, și în mod deosebit în Europa, se află, deci, în fruntea priorităților românești de politică externă.

La sesiunea din vara acestui an a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării, delegația română a primit mandat din partea Marii Adunări Naționale de a prezenta și promova cu consecvență poziția principală, profund constructivă a președintelui **Nicolae Ceaușescu** în problemele dezarmării, poziție cunoscută și apreciată în întreaga lume pentru fundamentarea ei realistă, științifică, pentru claritatea deosebită a ideilor și acțiunilor pe care le subsumează, pentru faptul că exclude jumătățile de măsură, punând accentul pe necesitatea imperativă și grabnică a înfăptuirii unei dezarmări reale, prin stoparea și reducerea armamentelor și trupelor, deci printr-un echilibru în jos, și nu în sus, până la completa eliberare a omenirii de coșmarul războiului.

Chemarea la rațiune adresată lumii de România, chemarea la fapte politice concrete conținută în Apelul transmis de poporul nostru tuturor popoarelor planetei își găsește sorgintea în înalta conștiință și responsabilitate exemplar exprimată de președintele **Nicolae Ceaușescu**: «Acum, până nu au început să fie lansate rachetele, până nu au început să cadă bombe nucleare, până nu este prea târziu, deci, cât sîntem în viață, să oprim înarmarea atomică, să determinăm trecerea la dezarmarea generală și în primul rând la dezarmarea nucleară. După ce vor cădea bombe atomice va fi prea târziu. Atunci nu va mai avea cine să-i judece pe vinovați. Nu vor mai exista nici vinovați, nici judecătorii! Acum să acționăm uniți pentru salvarea omenirii de război atomic, pentru a apăra viața pe planeta noastră!»

Istoria contemporană are un sens numai în condițiile păcii. O pace adevărată și nu una radioactivă pe care numai somnul rațiunii o poate prepara...

Radu Budean

REMEMBER

82

Sînt ani al căror ecou se pierde în orizonturile incerte ale anonimatului. În memorie, nu evenimentele deosebite rămîn. Marile curențe și confruntări politice, sortite să-și facă drum în istorie, curg ascunse, ca într-o matcă de ape subterane. Asemenea ani refuză diagnosticul. Perioada este cea a incubăției. Nu acesta este cazul anului 1982. Rareori, în ultimul deceniu, a existat un răstimp atît de scurt care să-și revendice intrarea în istorie sub șocul atîtor evenimente.

1982

— din primăvară pînă în toamnă. Un calendar retrospectiv, sub zodia însingurată a războaielor. Părea, la început, să fie anul Americii Centrale— un vulcan în erupție, sub soarele Tropicelor, la răscruce de drumuri și de opțiuni de existență, în inima unui continent în care extremele se confruntă sub privirile unei lumi care descopere că istoria se poate face și acolo unde, pînă de curînd, părea că nu se întîmplă nimic. Ar fi rămas poate așa, dar, în primăvară, 1982 devenise— brusc, imprevizibil— anul Malvinelor: războiul argentiniano-britanic a încins apele înghețate ale Atlanticului de sud; iar, dacă puțini erau cei care știau cîte ceva despre Malvine, cert este că, acum, o omenire întreagă știe mai multe, și, înainte de toate, că și o insulă de la «capătul lumii» se poate învecina nu numai cu vecinii de peste mări și țări, ci și cu fiecare țară a lumii. Și, iarăși, poate ar fi rămas așa, dacă acest an 1982 nu și-ar fi schimbat, din nou și în mod dramatic, odată cu succesiunea anotimpurilor, numele de singe, dobîndit într-o insulă din apele care scaldă țărmurile «Țării de foc», pentru cel al unui oraș, care, timp de peste două luni, și-a oglindit martiriul în albastrul Mediteranei: 1982— Beirut să fie, oare, ultimul tău nume? Era în aprilie, și o revistă publică, pe aproape 40 de pagini, un reportaj cu titlul «Libanul de neînlocuit»— brațele viguroase ale cedrilor colorau paginile luxoase, pentru uzul turiștilor care trebuiau să fie convinși că, acolo, în Liban, «țara în care s-a născut algebra», a învins rațiunea și viața a renăscut după șapte ani de război civil. N-au trecut decît două luni de atunci— și n-a fost să fie așa: sub focul trupelor de ocupație israeliene, Beirutul devenea un «oraș de nelocuit»; un «al cincilea război arabo-israelian» se solda cu «un al patrulea exod palestinian», cu durere și moarte, iar lumea afla— pentru a cîta oară?— că nu în arme stă cheia complicatei ecuații politice a Orientului Mijlociu.

A

muri în Salvador, în Malvine sau la Beirut, a muri în războiul irako-iranian din Golf sau în jungla sud-est asiatică, în Africa australă, pe fronturile Namibiei sau la frontierele Angolei— omenirea a învățat, în acest an, mai mult și mai drastic ca în oricare altul, că geografia păcii și a războiului nu mai este limitată și nu mai poate fi nici delimitată, că orice conflict local, cu cauze mai mult sau mai puțin locale, are efecte globale. Între pacea (sau războiul) lumii și pacea (sau războiul) regiunilor s-a instaurat o alianță care nu poate fi ruptă.

Acest an, care și-a cîștigat un trist renume pe atîtea fronturi noi și pe atîtea altele mai vechi, n-a epuizat, însă, resursele păcii. Dimpotrivă. Mai vie ca oricînd, conștiința fragilității unei lumi care stă în cumpăna armelor a alimentat o mișcare socială fără frontiere, nesupusă diplomației de cancelarie și demonstrînd că politica se poate face și în stradă. Resorturile sînt profunde, iar ceea ce se numește, astăzi, «pacifism» este emanația unei noi stări de spirit care a cuprins masele, oferînd dinamicii păcii necesara sa bază socială. Din această perspectivă, 1982 va intra în istorie ca un an de răscruce. Marea noutate calitativă este că această conștiință socială a păcii s-a născut și a prevalat tocmai într-un moment de maximă încordare internațională.

Fenomenul a fost, mai întîi, european, pentru ca, apoi, să devină universal. Și era firesc să fie așa, pentru că nici o regiune a lumii n-a fost, pînă acum, mai intim asociată procesului de destindere ca Europa. Remarca nu izvorăște dintr-o viziune strict europocentristă, dezmințită, de altfel, de multitudinea evenimentelor extracontinentale care, prin consecințele lor, își revendică accesul la globalitate. Ci, din conștiința rolului istoric al Europei și a realității ei prezente— politică, economică, militară, tehnologică și, nu în ultimul rînd, culturală.

România își face puternic auzită voința de pace, de dezarmare, pentru afirmarea dreptului fundamental al oamenilor, al popoarelor la existență, la viața liberă și independentă

Din acest unghi de vedere, 1982 a fost anul Europei. Care, în plan diplomatic, a început la Madrid, se va termina la Madrid, dar ecoul va depăși cu mult limitele continentului. Teren de testare a șanselor destinderii, Conferința general-europeană a debutat prin a fi o prețioasă prezență diplomatică într-o lume a marilor absențe. Era singurul for de negociere, de contacte și dialog, reunind, în jurul aceleiași mese, un număr atât de mare de țări — inclusiv cele două mari puteri, ale căror relații înregistrau grave fracțiuni.

A urmat, mai târziu, sesiunea specială a dezarmării, dar ceea ce s-a realizat sub cupola O.N.U. a însemnat prea puțin față de așteptările din afara ei, față de tulburătorul consens mondial în favoarea păcii. Negocierile în problema «eurorachetelor» ca și cele din sfera limitării înarmărilor strategice, dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite, au demarat anevoios, pentru a continua la fel de anevoios. Ultima sesiune a Conferinței asupra dreptului mării a început, și ea, târziu, pentru a se încheia printr-un act care înseamnă confirmarea unei realități, expresia speranței și voinței majorității statelor, dar și abținerea celor mai mari protagoniști în cursa mărilor și oceanelor. Negocierile globale în domeniul noii ordini se lasă, în continuare, așteptate. Prăpastia între mica lume bogată și marea lume săracă crește sub impulsul escaladei dobinzilor înalte, venit de pe malurile Potomacului și din birourile de sticlă ale Wall Street-ului; o escaladă a banilor scumpi care o concurează cu brio pe cea a înarmărilor la fel de scumpe. Primele victime sînt cele ale «lunii a treia». Între timp, Occidentul industrializat preferă să ia decizii în conclavuri somptuoase — precum Versailles-ul acestei veri — pentru a și le dezice apoi, sucombind în hățișul celor mai grave divergențe de după război.

Contradicții Est-Vest, contradicții Nord-Sud, controverse Vest-Vest... caruselul atrage, în același nod gordian, toate punctele cardinale. Din lungă listă a confruntărilor din acest an, în care cuvintele conflict sau diferend au apărut, de atâtea ori, ca puding eufemisme, o alternativă își proiectează, însă, cu gravitate, termenii: **pace sau război**. Nici un dosar de probleme lăsat moștenire viitorului nu scapă de sub impactul acestei alegeri. O alegere care refuză dilema și reclamă cea mai largă mobilizare a conștiințelor. 1982 a impus, ca niciodată în trecutul postbelic, pacea ca problemă de existență planetară. (R.P.)

Între „boom“-ul înarmărilor

și „explozia antinucleară“

Deceniul '80 a început sub semnul celui mai mare efort militar din întreaga eră postbelică. Statele Unite, Uniunea Sovietică, Europa dețin înțietatea în cursa marilor acumulări de arme. Arsenalele împovărează Nordul industrializat al lumii și contaminează grav Sudul subdezvoltat. «O nouă ordine militară» se opune net unei noi ordini economice. Afectată de o criză de factură globală, omenirea își vede imensele resurse irosite pe altarul înarmărilor (peste 550 miliarde dolari). Între Est și Vest — un echilibru mereu mai periculos și costisitor, înghețând punctele de contact și stimulând confruntarea; în «lumea a treia» — un proces de destabilizare, amplificat de importul de armamente, inclusiv nucleare, de tensiuni interne potențate de rivalități și presiuni externe; bombele cumpărate la Washington sau în alte capitale explodează în așa-zisele conflicte locale, hrănind copios «bomba, cu efect întârziat, a sărăciei»; o numărătoare inversă a început de mult, și-a accelerat ritmul în acest an, iar calculul se face în milioanele celor dispăruți pe fronturile care brăzdează dramatic «geografia foametei».

Pe acest fundal — care nu e numai al anului, ci al deceniilor de pace postbelică înarmată — s-a desfășurat cea mai dură retorică a competiției militare. «Strategia descurajării reciproce» era, mai demult, cunoscută; i s-au adăugat, venind de la Washington, «strategia războiului nuclear limitat», agrementată cu deciziile privind producerea rachetei MX și a

bombei cu neutroni, de dezbateră în legătură cu instalarea «eurorachetelor» și solicitările insistente de creștere a contribuției financiare la bugetul NATO... Reacția a fost aceea a bumerangului. Și a pornit din Europa, pentru a «europeniza» inclusiv America.

Pretenția de a «crea» pace prin realizarea unui echilibru militar întemeiat pe neistovita cursă a înarmărilor nu mai convinge. Demontarea mecanismului «de ucidere reciprocă asigurată» se face în numele logicii bunului simț. Prin el însuși fragil, afectat, în orice moment, de o posibilă «ruptură tehnologică» — și obligând, deci, la cel mai apăsător dinamism —, acest «echilibru al terorii» ar avea, în concepția partizanilor săi, menirea de a evita războiul, creînd situații în care adversarul potențial, grav amenințat, să se teamă de o reacție periculoasă și, în același timp, să evite gesturi ireversibile. Partida acestui «joc de-a războiul» s-ar duce, astfel, până la acel punct de neîntoarcere — sau, în limbaj strategic, «prag nuclear» — de unde o conflagrație mondială este inevitabilă. Absurdul teoriei se dezvăluie, însă, prin întrebarea tulburătoare: descurajarea ar mai avea, ea, un rost, dacă, în exercițiul acestui «joc», merit să fie credibil, n-ar apărea, la un moment dat, posibilitatea reală de a recurge la utilizarea armelor? Era o presupunere care, în acest an 1982, a devenit, oficial și autoritar, «ipoteză de lucru»: limitat la teatrul european, un război nu

clear e posibil. Cu alte cuvinte, credibilitatea strategiei descurajării se realizează, într-o asemenea ipostază, prin chiar depășirea celui «prag nuclear» — iar aceasta în zona cea mai aglomerată cu arme din lume. Iar europenii aflau că unul din instrumentele justificate de o asemenea strategie este bomba cu neutroni. Aflau, deci, că este vorba de un război care ar ucide oamenii pentru a salva pacea, dus cu o armă care ucide armatele pentru a salva armele.

Cînd logica absurdului e prezentată ca o condiție a existenței, revolta conștiințelor renaște ca ultim și necesar recurs la rațiune. Iar dezbaterea nucleară nu mai e — și nu mai poate fi de aici înainte — un domeniu rezervat exclusiv experților și strategilor militari. În 1982, glasul milioanei de victime potențiale ale unui cataclism nuclear au cerut garantarea dreptului la viață. Un nou și fundamental element era introdus în ecuația păcii sau războiului: popoarele știu, acum, că istoria stă în voiața lor și nu în calculele reci din cabinetele diplomatice.

Adresîndu-se conștiinței umanității, poporul român și-a pus semnătura pe Apelul păcii, reafirmînd cu putere voința sa de dezarmare; la Paris — manifestată de la 12 iunie va rămîne ca un moment de vîrf al «valului pacifist»; aproape simultan — la Bonn (400 000 de demonstranți), la Roma, Haga și în toate celelalte capitale ale continentului, străzile, bulevardele, piețele, stadioanele și amfiteatrele purtau același nume al păcii.

În America, profeția comentatorului Joseph Kraft se împlinea: «odată cu primăvara, țara va cunoaște — spunea el, la începutul anului — demonstrații de masă împotriva armelor nucleare, de același fel ca cele din Europa». Teama îi cuprinde pe americani, și este, pentru ei, ambivalentă: în fața perspectivei de a sucomba sub exploziile bombelor atomice, dar, deopotrivă, de a accepta să lanseze moartea spre meridianele adverse. Toată lumea este unanimă în a aprecia că nici războiul din Vietnam, nici drama familiei Kennedy, nici episodul Sacco și Vanzetti, nici pricare alt eveniment din istoria tinerei națiuni

n-a creat un consens atît de larg într-un răstimp atît de scurt. «Mișcarea cuprinde oameni simpli care vor să redea o șansă păcii și diplomației» — scrie «New York Times». «Această mișcare — apreciază «Christian Science Monitor» — este salutară și încurajatoare... Poporul are dreptate... El vrea să se înceapă dezarmarea». Împotriva proiectelor și strategiei Administrației, o moțiune prezentată de senatorii Kennedy (democrat) și Hatfield (republican) este aprobată de 139 membri ai Congresului. E sprijinită de personalități ale căror convingeri conservatoare nu ridică nici un dubiu: fost reprezentant la O.N.U., senatorul Moynihan, fostul director al C.I.A., Colby, ambasadorul Watson, fost președinte al I.B.M., McNamara, fostul ministru al apărării sub președinții Kennedy și Johnson, McGeorge Bundy, fost consilier special al președintelui Kennedy, George Kennan, fost ambasador la Moscova, Gerard Smith, fost șef al delegației americane la negocierile SALT-I, semnează un răsunător articol în «Foreign Affairs» pentru a demonstra ceea ce nimeni nu ar fi crezut că mai trebuie demonstrat: că o «primă lovitură nucleară este sinucigașă». 750 000 de manifestanți, porniți pe First Avenue, transmit sesiunii speciale a O.N.U.: «STOP WW III» («Stop celui de al treilea război mondial»). «New York Times» titrează: «Puterea este pe marea peluză» (a Central Park-ului).

Prin zidurile de sticlă și beton ale clădirii de pe East River, unde se desfășura mult așteptata sesiune specială a dezarmării, străbăteau puternic iradiațiile contagioase ale celei mai pașnice explozii: declanșată pe toate meridianele, «explozia anti-nucleară» este menită să redea omului numele păcii.

Această sesiune — a doua — n-a putut, totuși, rupe definitiv aliajul prea demult și mult consolidat dintre dezarmare și dezamăgire — dintre un ideal și eoul neîmplinirii lui. O atestă un document neîntinșat și amînat. O contestă, însă, noua voință de pace care definește un an, de al cărui sfîrșit ne apropiem, și o epocă, al cărei început îl trăim. În problema fundamentală a păcii și războiului, nimic nu va mai fi la fel după 1982. (R.P.)

La Washington, în fața Capitoliului: «fonduri pentru programe sociale, nu pentru înarmări»

REMEMBER 82

Madrid

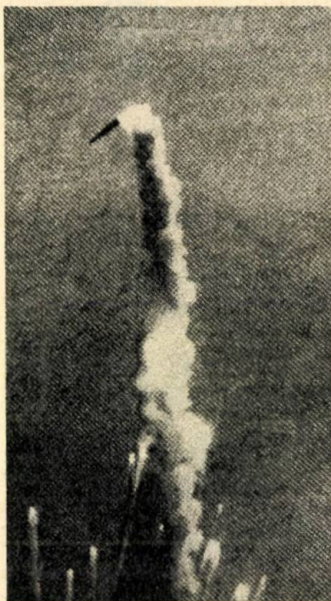

după Madrid

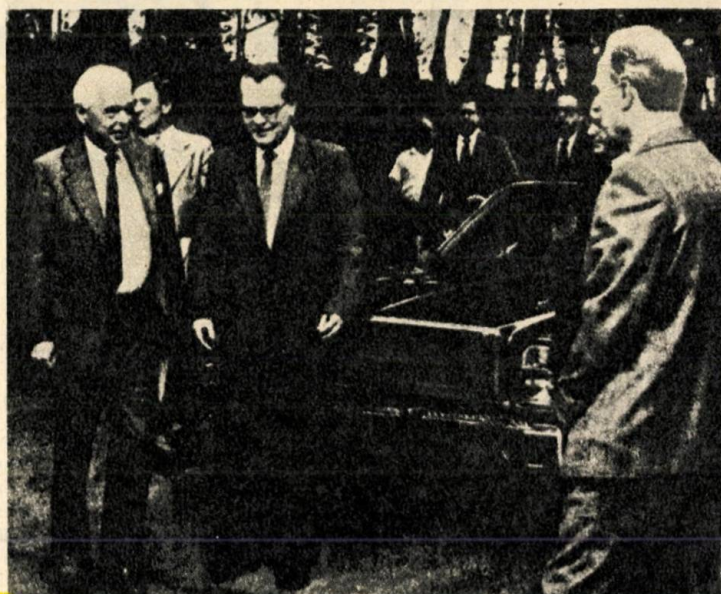
Să ne întoarcem cu aproximativ doi ani în urmă. Așteptată cu legitim interes, cu speranța unor noi și semnificativi pași pe drumul înfăptuirii securității și cooperării pe continent, în capitala Spaniei urma să înceapă, la **11 noiembrie 1980**, cea de-a doua reuniune general-europeană post-Helsinki.

10 noiembrie 1980... Tîrziu în noapte, ceasurile de la Palatul Congreselor și Expozițiilor din Madrid fuseseră oprite, totuși, la ora 23,58 (ora locală), pentru a se permite, măcar simbolic, încheierea negocierilor pregătitoare (inițiate încă la 9 septembrie) la termenul stabilit și inaugurarea corespunzătoare a reuniunii propriu-zise. Un consens de ultimă oră face posibilă deschiderea forumului general-european a doua zi, dar timpul Madridului începuse deja să bată anevoios. Conform înțelegerilor realizate, reuniunea urma să se desfășoare în **două faze: 11 noiembrie — 19 decembrie 1980 și 27 ianuarie — 5 martie 1981** (ca termen indicativ), pauza dintre ele fiind determinată de sărbătorile de iarnă. Calendar respectat, în cea mai mare parte, punctat de evaluarea rezultatelor aplicării Actului final, după reuniunea anterioară de la Belgrad, și de prezentarea a peste 80 de propuneri referitoare la principalele domenii de acțiune stabilite la Helsinki: politico-juridic, militar, economic, tehnico-stiințific, cultural, educativ, informațional, umanitar etc. De la **12 februarie**, pe baza ideilor existente, se trece la elaborarea documentului final. Totuși, la 5 martie, corespondenții din capitala Spaniei erau nevoiți să consemneze: «Un termen care n-a putut fi respectat». Prima dată stabilită pentru încheierea lucrărilor era depășită. Dezbaterile se prelungesc, inițial, pînă la **13 martie**, apoi pînă la **10 aprilie**. Devine tot mai evidentă desincronizarea dintre ritmul de lucru al reuniunii și necesitatea unui consens asupra celor mai importante probleme aflate pe agenda sa. **O pauză de trei săptămîni** (prima dintre cele neincluse în calendarul inițial) urma să îngăduie

analiza aprofundată a stadiului la care s-a ajuns și intensificarea contactelor între guvernele statelor participante, pentru a se permite depășirea divergențelor, apropierea pozițiilor și alcătuirea unui document final substanțial, echilibrat. Este fixat și al doilea termen orientativ pentru încheierea lucrărilor: «**spre mijlocul lunii iulie (1981)**». După reluare, survenită la **5 mai**, multe din propunerile existente sînt convenite preliminar, în lunile iunie-iulie, și incluse ca atare în documentul final. Se consideră că acesta este elaborat în proporție de 80 la sută, chiar dacă nu într-o formă definitivă. Probleme de fond rămîn, însă, nesoluționate: stabilirea mandatului viitoarei conferințe pentru măsuri de accentuare a încrederii și de dezarmare în Europa, ca parte integrantă a procesului inițiat la Helsinki; asigurarea continuității întregului proces; fixarea datei și locului viitoarei reuniuni general-europene. Eforturi considerabile se dovedesc încă necesare pentru înaintarea și pentru finalizarea corespunzătoare a lucrărilor. Cum progresele decisive se lasă așteptate, reuniunea se prelungeste și se întrerupe, din nou, la **28 iulie 1981**. Reluare: **28 octombrie**, același an. Nou termen indicativ pentru încheierea lucrărilor: «**spre mijlocul lunii decembrie (1981)**». Din păcate, nici acesta nu va fi respectat. Timpul trece, problemele esențiale rămîn. Considerente strategice globale, care nu-și au locul la o dezbatere cu caracterul celei de la Madrid, îngreuiază și mai mult realizarea unei înțelegeri asupra zonei de aplicabilitate a măsurilor de încredere preconizate. Persistă și celelalte dificultăți, deși grupurile de lucru pentru elaborarea documentului final își continuă activitatea. **18 decembrie 1981**: a treia întrerupere, neprogramată inițial, a lucrărilor, determinată de amploarea dificultăților, de tergiversări și polemici. Într-o soluție de ultim moment, opt țări neutre și nealiniate (Austria, Cipru, Elveția, Finlanda, Iugoslavia, Liechtenstein, San Marino, Suedia) prezintă textul unui

«Pershing-II» — racheta pe care NATO intenționează să o instaleze în Europa occidentală. Se prevede ca, până la sfârșitul lui 1983, să fie amplasate, în Europa occidentală, 572 rachete cu rază medie de acțiune: 108 Pershing-II și 464 Cruise. Protestul opiniei publice împotriva proiectului NATO marchează întregul an european. La 20 mai, debutează la Geneva a doua fază a tratatelor sovieto-americane în problema «eurorachetelor»

proiect de document final, bazat pe deliberările anterioare și pe unele sugestii pentru rezolvarea problemelor în suspensie. Textul este considerat ca o bună bază de redactare și de negociere a prevederilor finale; se preconizează încheierea lucrărilor la o lună de la reluare.

Acesta este contextul mai larg în care s-a înscris, anul acesta, cu începere de la 9 februarie, cel de-al treilea «Madrid după Madrid». De fapt, o nouă etapă, determinată de persistența unor serioase deosebiri de vederi între statele participante. Atmosfera părea mai bună la încheierea rundei precedente, dar, între timp, s-a deteriorat simțitor. Nimic deosebit, decât polemici, acuzații și reciproce amenințări, pe parcursul a circa patru săptămâni de dezbateri. Tentativa unor state de a transforma reuniunea într-un instrument de confruntare, condiționând reluarea negocierilor de rezolvarea unor situații care țin de competența internă și de suveranitatea uneia sau alteia din țările participante, cum ar fi, de pildă, evenimentele din Polonia, nu e cîtuși de

puțin favorabilă respectării angajamentului anterior de a se continua elaborarea documentului final. În fața acestei evidente lipse de perspectivă, este ales, după expresia ziarului spaniol «A.B.C.», «un rău mai mic»: o nouă întrerupere a lucrărilor, la 12 martie, până la 9 noiembrie a.c. (dată aflată, din păcate, dincolo de limitele calendaristice ale apariției almanahului nostru).

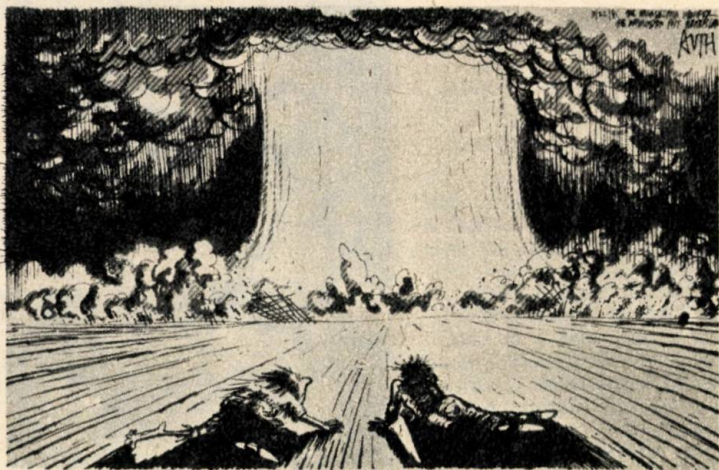
Ce concluzii s-ar putea desprinde din această succintă trecere în revistă a etapelor și a repetatelor prelungiri ale reuniunii de la Madrid, inclusiv a evoluțiilor înregistrate în 1982? Mai întâi, firește că procesul realizării securității și cooperării în Europa — inaugurat, în urmă cu peste șapte ani, la Helsinki — străbate un itinerar sinuos, marcat de reculuri și de o serioasă «pierdere de viteză» a voinței politice care a făcut posibile hotărârile istorice din capitala Finlandei. Asupra lui își pun amprenta, în mod nemilos, încordarea apărută pe plan internațional, accentuarea luptei pentru zone și sfere de influență, atmosfera de criză economică și persistența unor

conflicte, paralel cu apariția altora noi, viziuni strategice anacronice, întemeiate pe forță și pe punctul de vedere îngust al bipolarismului. Desigur, nimeni nu și-a făcut și nu își face iluzii că drumul realizării unei Europe unite, a păcii, securității și cooperării, care să ofere fiecărei națiuni componente garanția dezvoltării libere, independente, la adăpost de recurgerea la forță sau la amenințarea cu forță, ar putea ocoli marile «obstacole» ale situației globale. A fost, însă, și este, în intenția promotorilor securității pe continent, de a face din Europa un «pionier al destinderii», iar nu o zonă aflată la remorca tensiunilor periodice apărute pe plan internațional. A fost și este în intenția majorității participanților ca tocmai aici, pe continentul nostru, să se dea exemplul respectării neabătute a normelor noi de relații, al neamestecului în afacerile interne ale altor state, al unei conlucrări mutual avantajoase, cit mai ample, spre binele comun. În vastul angrenaj al actualelor interdependențe, Europa trebuie să pășească înainte, unită, oferind modelul unor raporturi eliberate de teamă și deangoase artificiale, exercitând o influență binefăcătoare asupra climatului politic general. **În al doilea rînd**, s-ar mai putea observa că reușita unei asemenea misiuni istorice presupune angajamentul constant al statelor participante la C.S.C.E. față de aplicarea unitară a Actului final, tată de spiritul de înțelegere și de conlucrare care s-a aflat la temelia prevederilor lui. Aceasta mai presupune ca reuniunile și negocierile general-europene, oricît de laborioase, să se desfășoare normal, fără polemici și acuzații sterile, nu ca un instrument de confruntare, de sporire a tensiunii, ci de înțelegere și dialog constructiv, ca etape ale unui proces dinamic, creator, aflat la începuturile sale. Orice comportamente și practici de altă natură poartă cu sine riscurile revenirii la trecut, la perioada «războiului rece», cu consecințe incalculabile pentru progresul popoarelor europene. **În al treilea rînd**, în sfîrșit, e necesară și următoarea observație: dacă nu pot fi considerate o «experiență de laborator», ruptă de evoluțiile globale, reuniunile europene nici nu pot fi socotite, cu atît mai mult, forumuri rupte de realele și presantele probleme ale continentului. Europa este

un mare și teribil «arsenal nuclear», avertizează tot mai mulți oameni politici, strategii, politologi, oameni de știință. Nimic mai adevărat decît această constatare. 80 la sută din actualele cheltuieli mondiale pentru înarmare (ajunse, practic, la peste 550 miliarde dolari anual) revin statelor participante la C.S.C.E. În Europa sînt amplasate 15 000 încărcături nucleare, 2 542 rachete cu rază lungă de acțiune (intercontinentale), 1 803 rachete instalate pe submarine, 505 bombardiere strategice, 2 000 rachete cu rază medie de acțiune (eurorachete), 4 000 alte încărcături nucleare, fiecare putînd fi transportată la mai mult de 1 000 km, peste 10 000 arme nucleare tactice, cu încărcături variînd în jurul a 15 kilotone. Printr-o simplă adunare, se poate vedea că arsenalul nuclear așezat pe umerii continentului înglobează o putere explozivă de 2 000 megatone, reprezentînd echivalentul a peste 108 000 bombe de tip Hiroshima. Deci: convocarea unei conferințe consacrate măsurilor de încredere și dezarmării în perimetrul european — cum apreciază un mare număr de state, inclusiv România — constituie, de departe, o prioritate esențială a înfăptuirii unei reale securități pe continent. Este o exigență logică, firească, aflată în strînsă interdependență cu celelalte obiective majore ale reuniunii de la Madrid: reafirmarea angajamentului de aplicare strictă a principiilor cuprinse în Actul final, dezvoltarea și diversificarea cooperării între statele participante, asigurarea continuității C.S.C.E., ca o chestiune de importanță politică fundamentală, și, în acest cadru, stabilirea locului și datei viitoarei conferințe (pe care România s-a oferit s-o găzduiască).

Că acestea, și nu altele, sînt problemele hotărîtoare ale securității europene, o dovedesc, iată, alerta opiniei publice, a popoarelor, cota fără precedent a acțiunilor consacrate dezarmării pe continent și în lume. Căci, dacă anul pe care îl încheiem nu a adus, pînă acum, rezultate marcante la reuniunea de la Madrid, el a fost dominat, în schimb, de o reală, profundă și viguroasă manifestare a noii conștiințe europene. De la Pirinei la Carpați, din Nordul înghețat la Mediterana, popoarele europene au simțit, tot mai acut, necesitatea unor acțiuni

În timp ce «opțiunea zero» trebuie să însemne renunțarea la orice tip de arme nucleare, competiția înarmărilor oferă perspectiva unei «altfel de opțiuni zero» (Desen din «The Washington Post»)

România găzduiește seminarul regional O.N.U. pe probleme de dezarmare (31 august—3 septembrie) — nouă confirmare a largii audiențe internaționale de care se bucură propunerile și inițiativele țării noastre în acest domeniu vital

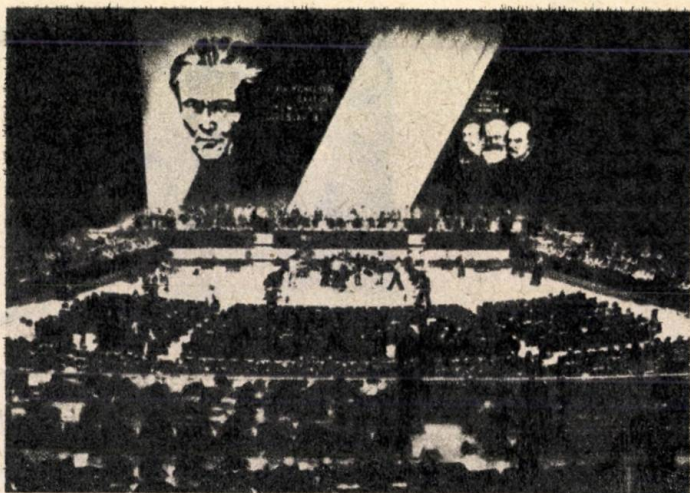

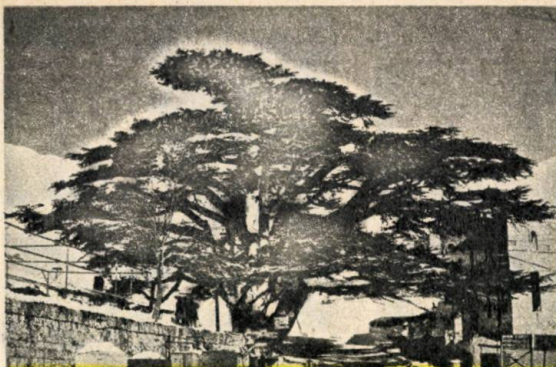
ferme, neîntârziate, împotriva amplasării noilor rachete nucleare pe continent, pentru retragerea și distrugerea celor existente, împotriva perspectivei tot mai sumbre ca Europa să devină «teatrul de operațiuni» al unui război pustiitor. Negocierile sovieto-americane de la Geneva, începute în cursul anului, sint și expresia directă a unei asemenea stări de spirit.

Ca de obicei, România și-a alăturat glasul și acțiunea, atît eforturilor de slăbire a încordării, de continuare și finalizare pozitivă a reuniunii de la Madrid, cît și sprijinirii obiectivelor înaintate ale opiniei pu-

blice. Și, dacă dimensiunea unor evoluții e distinctivă, dacă evenimentele de proporții se cuvin amintite la loc de cîste, panorama politică a lui 1982 va trebui să consemneze fără echivoc: amploarea deosebită a inițiativelor țării noastre în favoarea păcii, securității și dezarmării, cu, firește, stăruința necesară asupra celui mai delicat punct nevralgic — Europa. Eforturi încorporate, de pe acum, în substanța a ceea ce popoarele continentului așteaptă de la Madrid și de la dinamica unui proces constructiv, de securitate și conlucrare, care să capete noi impulsuri și să se prelungească mult după Madrid. (I.M.)

Eveniment de primă însemnătate în viața comuniștilor iugoslavi, a popoarelor din RSEI, cel de-al XII-lea Congres al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia (26—29 iunie) jalonează căile de transpunere pe mai departe în viață a programului de edificare a socialismului în țara vecină și prietenă. Prin hotărârile adoptate, Congresul comuniștilor iugoslavi conferă impuls activității U.C.I., a oamenilor muncii iugoslavi

REMEMBER 82

Libanul sau torța Orientului Mijlociu

6 iunie — 12 august — 15 septembrie 1982. Noua și masivă agresiune israeliană pe teritoriul Libanului cunoaște, în desfășurarea ei, câteva redimensionări semnificative. În zorii lui 6 iunie, după două zile de raiduri aeriene și de tiruri de artilerie, trupele israeliene lansează o operațiune de anvergură în sudul țării vecine. Obiectiv declarat: asigurarea «păcii în Galileea», la frontiera de nord a Israelului, ceea ce, într-un limbaj mai direct, înseamnă respingerea forțelor palestiniene la 26 mile (peste 40 km) de aceeași graniță. Primele lupte, primele cuceriri de poziții. Confruntări, de asemenea, cu trupele siriene din cadrul Forței arabe de descurajare (FAD), aflată în Liban de la războiul civil din 1975—1976. La 13 iunie, deci la numai o săptămână de la declanșarea agresiunii, începe asediul Beirutului de vest. Israelul nu se mai mulțumește cu realizarea obiectivului său inițial: cere, acum, plecarea tuturor combatanților Organizației pentru Eliberarea Palestinei din sectorul occidental al capitalei libaneze, sediu al unei rezistențe eroice, în care sînt angajate și forțele libaneze musulmano-progresiste. Raiduri aeriene și bombardamente necrutătoare (teribile, îndeosebi, au fost cele de la 4 și 12 august) sînt menite să sporească presiunea, efectele — și așa devastatoare (lipsă de apă, de hrană, de electricitate, de asistență medicală etc.) — ale îndelungatului asediu. Momentele de vîrf păreau să se fi încheiat după raidul din 12 august, cînd, între părțile combatante, intervine cea de-a 11-a încetare a focului respectată timp mai îndelungat. Se anunță și realizarea acordului final pentru evacuarea luptătorilor palestinieni, negociat prin intermediul emisarului american Philip Habib și al oficialităților libaneze. Un acord care permite rezolvarea acestui dramatic aspect al crizei, dar care, din păcate, nu va însemna și sfîrșitul evenimentelor sîngeroase de la Beirut. Urmează, la 14 septembrie, asasinarea președintelui ales al Libanului, Bechir Gemayel, și, la 15 septembrie, pătrunderea trupelor israeliene în Beirutul de vest, părăsit de combatanții palesti-

nieni, sub pretextul «asigurării ordinii». O nouă încălcare a încetării focului și o lovitură puternică dată înțelegerilor privind dezangajarea militară. Masacrele din taberele palestiniene Sabra și Chatila, de la periferia de sud a Beirutului de vest, săvîrșite în condițiile prezentei militare israeliene îngrozesc opinia publică internațională. Și pun în evidență, o dată mai mult, imperativul unor pași hotărîți în direcția păcii, a unei soluționări de fond în Orientul Mijlociu.

Dē mai mulți ani, dar cu deosebire pe parcursul ultimei veri, Libanul a fost teatrul predilect de manifestare a seriosului potențial exploziv din regiune. Crizele periodice, plasate sub incidența mai multor factori și determinări concentrice, raidurile și agresiunile israeliene prelungite au transformat frumoasă «țară a cedrilor» într-o adevărată torță a Orientului Mijlociu. Epicentrul celei mai grave și mai periculoase crize a anului 1982 s-a aflat tot aici. Bilanțul ei (după date cunoscute pînă la 10 septembrie, provenind din surse O.N.U.) — 6 775 morți, în Beirutul de vest, și aproape 30 000 de răniți (calculele nu au în vedere celelalte zone, dar, potrivit ziarului libanez «An Nahar», totalul persoanelor ucise s-ar ridica la 17 825); zeci de mii de persoane rămase fără adăpost, daune de 4 miliarde dolari provocate Libanului, dar și un peisaj ireal, devastat, care a sugerat unor comentatori analogia cu soarta Cartaginei. Aceștia li se adaugă, firește, sutele de victime ale masacrelor din taberele palestiniene, cele înregistrate în timpul ocupării sectorului de vest al capitalei libaneze de către forțele israeliene.

Într-un fel, dramaticul asediu al Beirutului și evenimentele care i-au urmat sînt prea vii, prea apropiate în timp, pentru a le simți și analiza toate consecințele și implicațiile pe termen lung. Ce s-a aflat, totuși, în spatele unei agresiuni israeliene de asemenea proporții, cu obiective mereu redimensionate? Care este contextul strategic mai larg al puternicului atac? Oricum, istoricul evenimentelor va reține, pro-

Beirutul — un oraș martirizat. «Acest război—comentează «Der Spiegel» — a făcut mai multe victime în rândul civililor decât toate conflictele din Orientul Mijlociu

După un război devastator — o fereastră a speranței...

abil, concluzia ziarului «New York Times»: am asistat la primul război «inițiat, în mod clar, de Israel, fără vreo provocare semnificativă», la prima confruntare «în care existența Israelului nu s-a aflat în mod direct în joc». O confruntare care a mai confirmat, între altele, și câteva din trăsăturile distinctive ale celor aproape 140 de conflicte din epoca post-belică: apariția lor pe fundalul unei tendințe tot mai accentuate de iluzorie soluționare **manu militari** a unor diferende, litigii sau probleme deschise; debutul brusc, neanunțat (unde sînt «declarațiile de război» de altădată?...); proporția crescîndă de victime din rândul populației civile (circa 80 la sută din cele aproape 7 000 de persoane ucise la Beirut aparțin acestei categorii); în sfîrșit, granița tot mai fluidă dintre pace și ne-pace, datorită faptului că problemele rămîn intacte, nereglementate juridic, și după repetatele cicluri de violență.

Încheierea «războiului de 75 de zile», cum au mai fost denumite momentele de vîrf ale agresiunii israeliene și asediul Beirutului, avea să însemne și începutul «celui de-al patrulea exod palestinian» (agenția Wafa), consumat în intervalul 21 august — 1 septembrie. Sub supravegherea armatei libaneze și a unei forțe internaționale alcătuite din militari francezi, italieni și americani, pe mare și pe uscat, au apărut capitala Libanului peste 8 300 membri ai O.E.P. și 2 600 soldați ai Armatei pentru Eliberarea Palestinei. În total, peste 10 900 combatanți palestinieni, spre opt țări arabe: Siria (6 704), Tunisia (1 000), R.D.P. a Yemenului (1 100), Iordania (260), Irak (130), Sudan (500), Algeria (600), R.A. Yemen (600), plus un număr de răniți spre alte destinații. Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al O.E.P., părăsește capitala libaneză, la 30 august, ora 12,00 (ora locală), la bordul navei grecești «Atlantis». «Plec, dar inima mea rămîne la Beirut» — avea să declare el, înainte de imbarcare, în fața mulțimii venite să-l conducă. Toată lumea simte și înțelege: palestinienii pot pleca, pot începe un nou exod, dar problema lor rămîne. Tragedia unui popor fără patrie, tragedia unui popor exilat.

Să reamintim, pe scurt, datele istorice ale întregii chestiuni. La 29 noiembrie 1947, sen-

sibilizată și de crimele săvîrșite în perioada nazismului, Adunarea Generală a O.N.U. adoptă (cu 33 voturi pentru, 13 contra și 10 abțineri) cunoscuta rezoluție privind partajarea fostei Palestine, de sub mandat britanic, în două state independente — unul arab și altul evreiesc.

Devenită o entitate geografico-administrativă după primul război mondial, în contextul destrămării Imperiului Otoman, Palestina de

«Nu există soluție militară pentru problema palestiniană» — sub această pancartă s-au desfășurat mari demonstrații, la Tel Aviv, împotriva agresiunii israeliene

atunci cuprindea teritoriul actualului stat Israel, precum și Gaza și Cisiordania (aflate, și ele, din 1967, sub ocupație militară israeliană). La acea dată, aici trăiau, conform datelor O.N.U., 1 327 000 de arabi și 608 000 de evrei. Numărul celor din urmă crescuse considerabil în timpul mandatului britanic, datorită permiterii unei masive emigrări din Europa (în 1918, din totalul populației Palestinei, 91 la sută erau arabi și numai 9 la sută evrei). Rezoluția amintită prevedea ca cele două state independente să fie legate între ele printr-o uniune economică și o zonă internațională, sub administrația O.N.U., cuprinzând Ierusalimul și împrejurimile sale. Statul evreu urma să cuprindă 498 000 evrei și 497 000 arabi, cel arab — 725 000 arabi și 10 000 evrei, iar Ierusalimul — 100 000 evrei și 105 000 arabi. La 15 mai 1948, în momentul încheierii retragerii trupelor britanice din Palestina, statul evreiesc își proclamă independența, sub numele de Israel, act nerecunoscut de arabi. Urmează primul război israeliano-arab, din 1948—1949, în cursul căruia Israelul cucereste și o mare parte din teritoriul atribuit inițial de O.N.U. alcătuirii unui stat arab în fosta Palestină: regiunea Accra, din nord, spre frontiera cu Libanul, o parte din Galileea, inclusiv Nazarethul, Jaffa, Bersheba etc., ajungând de la 14 000 kmp, cât îi fuseseră acordați, la 21 000 kmp, în momentul semnării armistițiului cu statele arabe. Ocupat de trupele arabe, malul vestic al Jordanului, denumit Cisiordania, este înglobat, ulterior, în statul iordanian, iar zona Gaza, sub administrație autonomă palestiniană, trece sub protectorat egiptean. Ambele teritorii, împreună cu Ierusalimul arab, au fost ocupate de Israel în 1967, ceea ce înseamnă că Tel Avivul stăpânește, în prezent, întreaga suprafață destinată, inițial, constituirii celor două state independente.

Primul mare exod palestinian are loc în 1948—1949, în condițiile dramatice ale conflictului de atunci. Al doilea se produce după noile ocupări de teritorii, din 1967. Al treilea, potrivit agenției WAFA, este socotit cel din 1970, din Iordania, după incidentele dintre

REMEMBER

82

Retragerea combatanților palestinieni: cu mâinile ridicate, semnul încrederii în victorie

cele două părți. În sfârșit, al patrulea este cel actual. Circa 2 milioane arabi palestinieni se aflau în diferite state arabe și nearabe, înaintea ultimului conflict. În Israel, alături de 3,3 milioane evrei, trăiesc și 650 000 arabi; în Cisiordania și Gaza, teritorii ocupate, se află 1,4 milioane arabi și circa 20 000 coloniști evrei.

Istoricul prezenței palestinene în Liban se leagă de același fundal mai vast al crizei din regiune. Ea datează din 1950, când UNRWA (Oficiul O.N.U. pentru refugiații palestinieni) îi repartizează în 15 «tabere de tranzit» la Beirut, Tripoli, Saida și Tir. După războiul din 1967, se semnează cunoscutele acorduri de la Cairo din 3 noiembrie 1969, prin care O.E.P. (intemeiată în 1964) urma să fie recunoscută în lumea arabă ca reprezentantul legitim al poporului palestinian, iar prezența sa, inclusiv militară, este legalizată în Liban. Îndeosebi această clauză avea să constituie, pentru Israel, pretextul repetatelor agresiuni întreprinse de-a lungul anilor. Au urmat, în aprilie 1975, gravele incidente din cartierul creștin

Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al O.E.P., în mijlocul combatanților palestinieni la Beirut. La plecare va declara: «Voi continua lupta, șederea mea în Liban a fost doar o etapă a acesteia»

Problemele unității de acțiune și atitudinii statelor arabe, în contextul evoluțiilor din Orientul Mijlociu, al agresiunii Israelului împotriva popoarelor libanez și palestinian, s-au aflat pe ordinea de zi a fazei a doua a celei de-a XII-a reuniuni panarabe la nivel înalt, de la Fes (Maroc). Desfășurată într-un spirit constructiv, de confruntare și solidaritate, în intervalul 6-9 septembrie a.c., conferința s-a soldat, între altele, cu adoptarea unui plan comun al statelor arabe pentru soluționarea politică a situației din Orientul Mijlociu și a problemei palestinene, pe baza propunerilor președintelui tunisian, Habib Bourguiba, și ale regelui Fahd al Arabiei Saudite

libanez Ein El-Remmaneh și debutul războiului civil. Din cele 15 tabere palestinene, 11 au fost distruse — trei, de către falangistii libanezi, în august 1976, iar alte opt de israelieni. «Dispersarea palestinienilor — sublinia Yasser Arafat, în ajunul noului exod — nu este un lucru nou, ci reprezintă o componentă a tragediei palestinene. Nu ne va fi greu, însă, să refacem unitatea palestiniană». Adăugînd: «Bătălia de la Beirut este o victorie. Sîntem cea mai mică forță militară arabă, dar am ținut piept enormei forțe israeliano-americane o perioadă mai lungă decît în toate războaiele israeliano-arabe din trecut. Tocmai în aceasta trebuie să vedem semnificația evenimentelor».

Afirmații întregite, în mod firesc, de această declarație a secretarului general al O.N.U., Perez de Cuellar, adevărat numitor comun al majorității luărilor de poziție determinate de deznodămîntul crizei din capitala libaneză: «Evacuarea combatanților palestinieni nu înseamnă sfîrșitul problemei palestinene și nici sfîrșitul problemelor Libanului sau ale Orientului Mijlociu. Palestinenii n-au încetat să existe ca națiune». În adevăr, Chiar după evacuarea luptătorilor palestinieni, forțele israeliene conti-

nuau să se afle în Liban, condiționînd retragerea lor de plecarea trupelor siriene din cadrul FAD. Restabilirea autorității guvernului central pe întreg teritoriul național, respectarea independenței, suveranității și integrității teritoriale ale Libanului reprezentau, în continuare, cum au dovedit-o și ultimele evenimente din Beirutul de vest, exigențe ale unei soluționări durabile ale crizei din această țară. Pe de altă parte, problema palestiniană — adevărată cheie de boltă a rezolvării periculosului focar de tensiune din Orientul Mijlociu — a devenit și mai actuală. Constituirea unui stat propriu, independent, al palestinienilor, în cadrul unei soluții care să asigure și retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate, garantarea independenței și suveranității tuturor statelor din regiune, este evocată, tot mai insistent, ca singura cale rațională pentru eliminarea tensiunii și confruntărilor care durează de aproape 35 de ani. Există loc în Orientul Mijlociu — cum a subliniat deseori România, inclusiv cu ocazia ultimelor evenimente — și pentru un stat palestinian, și pentru Israel, care să se recunoască reciproc și să trăiască în pace. Va duce, însă, dramatica criză din cursul anului 1982 la constientizarea deplină a acestei necesități? (I.M.)

O imagine din timpul războiului irakiano-iranian

Febră la bursele occidentale; politica americană a dobinzilor înalte afectează grav economia mondială; cele mai lovite sînt țările «lumii a treia» în care «geografia foametei» cuprinde noi meridiane

REMEMBER

82

Cînd nu tac armele, comerțul devine o armă

Între exigențele destinderii și intransigențele confruntării, comerțul s-a înscris, în acest an, ca un capitol care nu și-a epuizat epilogul. Pe cît de precise sînt fronturile «războaielor calde», pe atît de incerte, aproape invizibile, nelimitate și imposibil de trasat pe o hartă, sînt cele ale «războaielor comerciale». Iar 1982 a fost, într-adevăr, un an al «războaielor comerciale».

O partidă se joacă între adversari care, oficial, se prezintă ca parteneri. E vorba de spațiul restrîns al disputelor interoccidentale. Fondul problemei e, însă, mai complex: confruntarea Est-Vest, tensiunile sovieto-americane au creat o reacție în lanț, obligînd la delimitări pe întinsul unei geografii care refuză să mai accepte rigorile «bipolarismului». E adevărat pentru Occident, e, însă, și mai adevărat pentru o lume care, chiar dacă nu a devenit întru totul «multipolară», nu mai acceptă dependențe unilaterale. Washingtonul își concentrează arsenalul politic și militar pe axa clasică a confruntării Est-Vest, și eșuează în Malvine, în America Centrală, pentru a-și transforma, în cele din urmă, aliații militari în adversari comerciali. Occidentul european își uită între paranteze disputele interne, izvorite din contradicții care opun suveranității minate de rigori supranaționale, pentru a-și salva și afirma aceleași suveranități în fața dictatului economic al leadership-ului american.

Occidentul înregistrează o cifră record a șomajului; în Statele Unite — în această vară 10,8 milioane de oameni se aflau în căutare de slujbă; în Piața comună — alte peste 10 milioane

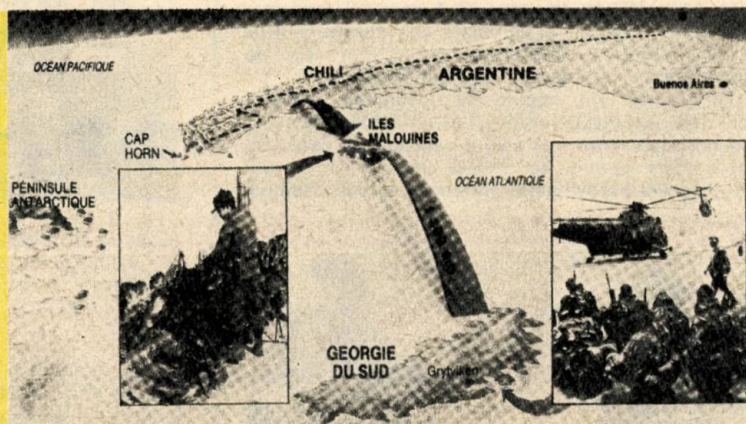
S-a degajat limpede, în acest an, o coincidență vest-europeană de interese: atu-ul comercial al schimburilor cu țările socialiste nu poate fi prezervat decît menținînd punțile unei destinderii care, pentru a fi politică, trebuie să fie și economică. Între Washing-

«Treceți, vă rog, înainte; aveți prioritate...»
(Din «L'Express»)

cii de confruntare nu ridică valuri doar pe Atlantic; protecționismul este o plantă vorace care riscă să sufocă nu un continent, ci o lume. Disputa celor bogați ai lumii a dezvăluit o ecuație în care — dacă logica ar depăși perimetrul strict al intereselor occidentale — concluziile ar trebui să fie trase și pentru raporturile cu «lumea a treia», prea mult și prea de demult supusă celor mai discri-

minatorii și preferențiale tratamente. Între restrîn-
sa și eșuata conferință economică Nord-Sud, de
la Cancun, din anul trecut, și suita colocviilor ce-
lor șapte țări industrializate din Occident, începută
în 1975, la Rambouillet, și terminată cu fiasco-ul re-
cunoscut de la Versailles-ul acestui an, istoria a
înscris un lanț al jumătăților de măsură care nu au
putut — și nu pot — soluționa criza unei jumătăți
de lume și cu atât mai mult a unei lumi întregi. Globa-
litatea problemelor economice se revindică din globa-
litatea unei crize care solicită soluții globale de-
mocratice, prin instrumente globale. Este o cerință
pe care țările în curs de dezvoltare au subliniat-o
de atâtea ori, cel mai recent cu prilejul recentei
sesiuni F.M.I.—B.I.R.D. Din grupul acestor țări
s-a propus un «plan de redresare mondială». Din
nou — mai imperativă ca oricând: soluția negocierii-
lor globale. Singura viabilă, singura neviciată de
optica aristocratismului celor care își văd, astăzi,
amenințate, sub impactul crizei, bogățiile acumu-
late prin sărăcirea lumii sărace a lumii. (R.P.)

Malvinele, un război întârziat sau un „exercițiu” pentru mai târziu?

În cronică sa din «New York Times», James Reston amintea că dr. Samuel Johnson, într-un eseu uitat cu trecerea vremii, se străduia să-și convingă compatrioții că ar fi mai «înțelept și meritoriu» pentru Marea Britanie să lase incertă chestiunea disputată

a suveranității asupra Malvinelor decât să se angajeze într-un război atât de îndepărtat. Era în 1771, adică acum două sute unsprezece ani. Îl mai cita și pe Sumner Welles, fost secretar de stat american, care scria la 2 martie 1948: «Pericolul unui conflict

între Marea Britanie și Argentina în legătură cu suveranitatea Malvinelor nu trebuie minimalizat. Unități navale britanice și argentinieni se încrucișează de o manieră îngrijorătoare în apele acestor insule». Cu alte cuvinte, cine uită învățămintele istoriei riscă să le repete. Și, ceea ce nu s-a întâmplat acum două secole, pe vremea când puștile refuzau să ia foc în aerul umed al Atlanticului, s-a declanșat, brusc și fără ezitări, în era submarinelor nucleare, a avioanelor Harrier și rachetelor Exocet. Și fără remușcări — de-o parte sau alta a Atlanticului.

Părea, la început, să fie un «război retro», o picătură într-un ocean prea încăpător pentru a nu îneca în adâncurile sale nelineștile, orgoliile și resentimentele readormite de veacuri. A fost exact invers. În Malvine s-a scris, cu sînge, o premieră la al cărui spectacol a asistat o lume întreagă. Întîiul și cel mai mare război naval de la al doilea război mondial. Primul război între o țară în curs de dezvoltare și o țară industrializată. Cel mai mare experiment logistic. O prefață, deci — și nu un epilog întîrziat. Mai curînd — tristă anticipație. Prizonieri ai unei realități contradictorii, protagoniștii au reacționat în virtutea logicii prezentului și cu armele viitorului. O întreagă Americă Latină a dat curs reflexului anticolonialist, dincolo de diversitatea opiniilor față de regimul de la Buenos Aires, în vreme ce Occidentul european — decretînd blocada economică și comercială — s-a cantonat în reflexul contrar, acționînd cu rigoarea sentimentului nostalgic de natură imperială și colonială. O gîndește Gabriel Garcia Marquez, autorul romanului «Un veac de singurătate», o gîndesc mulți latino-americani.

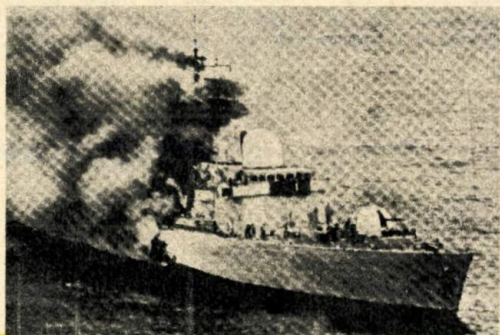
Desfășurat lent, implacabil, nestîrjit, războiul din Malvine a mai demonstrat că un conflict de acest tip nu poate intra în tiparele confruntării Est-Vest, iar o mare putere, ca Statele Unite, este nevoită să-și recunoască limitele influenței și persuasiunii:

Pe coasta Malvinelor (Falkland), tehnica debarcării s-a dovedit la... înălțimea deceniului nouă

Militarii britanici pregătesc proiectilele în războiul inutil și absurd din Atlanticul de sud

Lansată de argentinieni, o rachetă franceză — Exocet — lovește precis distrugătorul britanic Sheffield

într-un moment în care încerca să-și apropie Argentina, ca unul din pilonii de sprijin în intervenția sa în focarul din America Centrală, a fost nevoită să decidă de partea Angliei și să se supună intransigenței sale, îndepărtîndu-și o Americă Latină, fără, însă, a cuceri simpatiile vest-europene. «Victoria britanică — scrie Raymond Aron — echivalează cu o înfrîngere americană». Experiența nu era nouă. O dovedesc războiul din Golf, războaiele din Africa australă și Asia de sud-est, indiferent de cauzele și factura lor. Între «micile conflicte» și marile puteri s-a instalat o distanță mai mare decît raza de acțiune a oricărei rachete pînă acum inventate. Aceasta nu-i împiedică, însă, pe strategii militari să vadă în Malvine un poligon de încercare pentru un viitor absurd. Evocînd scoaterea din luptă a distrugătorului britanic «Sheffield» de către o rachetă franceză Exocet AM 39, lansată de pe un «Super-Etendard» argentinian, un ofițer francez declara: «Am intrat deja în era de după Sheffield». Adică, a războiului electronic... Despre calitățile unei asemenea rachete, limbajul britanic e mai plastic: «Fire and forget» («Trage și uită»).

Se va putea, oare, uita lecția Malvinelor? Sperăm să nu rămînă în scoarțele unui îndreptar militar pentru un război de anticipație... (R.P.)

Negocierile în problema Namibiei se lovesc de obstacolele repetate ale Africii de Sud; în imagine — liderul SWAPO, Sam Nujoma (în centru), la una din rundele de tratative

REMEMBER

Africa de Sud—o vară fierbinte de luptă împotriva apartheidului și a politici rasiste a autorităților de la Pretoria

Namibia și dilemele Africii australe

«Drama Namibiei constă în aceea că este prea bogată în resurse miniere: diamante, uraniu, cupru, fier, staniu. Este una din regiunile cele mai bogate din Africa și, cu siguranță, din lume. Iar companiile occidentale — americane, canadiene, britanice, vest-germane, franceze — sînt cele care exploatează, împreună cu societățile sud-africane, bogățiile din acest teritoriu, profitînd de mina de lucru foarte ieftină, pentru că el se află, practic, într-o stare de semi-iobăgie». Cuvintele aparțin lui Sean McBride, fost comisar O.N.U. pentru Namibia, laureat al premiului Nobel pentru pace pe 1974, și nu ar putea să fie suspectate de ipocrizie sau de lipsă de obiectivitate. Aceeași cunoscută personalitate, interviu-vată de «Le Nouvel Observateur», remarcă implicarea constantă a puterilor occidentale în refuzul R.S.A. de a acorda independență teritoriului pe care îl stăpînește în mod ilegal. «Funcția mea de comisar pentru Namibia — adăuga domnia-sa — mi-a permis să dobîndesc această certitudine. Pot spune că în septembrie 1976 a avut loc, la Zürich, o întâlnire la care au participat primul ministru sud-african (de atunci — n.n.), John Vorster, secretarul de stat american, H. Kissinger, și generalul A. Haig (viitorul secretar de stat — n.n.), care era comandant-șef al N.A.T.O. La această reuniune a fost îndelung discutat strategia americană cu privire la Africa de Sud. Și a fost elaborat un plan, destinat să mențină Namibia sub control sud-african, adică occidental...»

Odiseea accesului Namibiei la independență capătă un plus de relief. Nu doar «strategia de așteptare» a Pretoriei (sau, mai exact spus, tactica tergi-

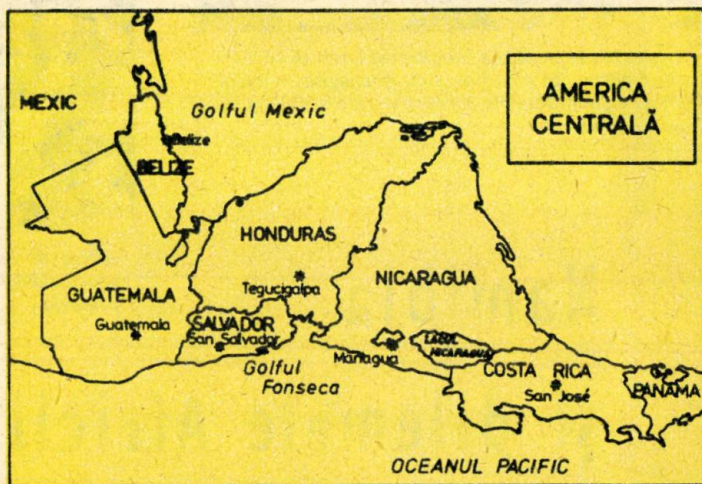
versărilor la care recurge) se profilează din declarațiile lui Sean McBride, ci și multiplele interese care o susțin. La acestea trebuie adăugată încercarea R.S.A., evidențiată și de evoluțiile diplomatice din 1982, de a conferi problemei namibiene o «dimensiune Est-Vest», avertizînd asupra peritelor pericole pe care le-ar reprezenta pentru interesele occidentale tinerele state independente din zonă, care au adoptat căi necapitaliste de dezvoltare. De fapt, după destrămarea imperiului colonial portughez și după accesul la putere al majorității negre din Zimbabwe, R.S.A. se teme pentru propriile sale rînduiri interne, bazate pe discriminare rasială și apartheid, unanim condamnate în Africa și în lume. Frecvente agresiuni și provocări împotriva Angolei, Mozambicului, Zimbabwe și a altor state din «prima linie» sînt expresia directă a unei asemenea anxietăți, chiar dacă ele sînt înfăptuite, de regulă, sub pretextul «pedepsirii» luptătorilor SWAPO și a țărilor care le acordă sprijin.

Ultima și cea mai clară tentativă a Pretoriei de a plasa situația din Namibia în ansamblul confruntărilor strategice globale o constituie cererea retragerii trupelor cubaneze din Angola, ca o condiție pentru soluționarea politică a problemei namibiene. Este o evoluție de rău augur pentru viitorul negocierilor asupra teritoriului (purătate, pe baza rezoluției 435 a O.N.U., cu participarea SWAPO, reprezentant legitim al poporului namibian, a celor cinci țări occidentale din «grupul de contact» și a țării africane din «prima linie»), chiar dacă, pe la mijlocul lui 1982, se înregistrau unele progrese incerte. S-ar fi convenit, astfel, în cel de-al 16-lea an de la declanșarea

luptei de eliberare conduse de SWAPO, asupra principiului formării unei adunări constituante în Namibia, care să elaboreze constituția viitorului stat; în acest scop, ar urma să aibă loc alegeri, în cursul lui 1983. Reprezentanții statelor din «prima linie» dezminț, însă, euforia: mai rămân încă probleme importante de soluționat, cum ar fi sistemul electoral, aplicat pentru desemnarea deputaților. «Un om, un vot» — este ceea ce reclamă statele

africane; «un om, două voturi» — este sistemul preconizat de Pretoria, în încercarea de a-și prelungi dominația asupra ultimului teritoriu colonial continental și de a legaliza nereprezentativele forme de guvernare instaurate aici. Iar obstacolele «strategice» ridicate în calea negocierilor dezvăluie adevărata dimensiune a noilor tergiversări.

«Drama Namibiei constă în aceea că este prea bogată»... Drama Pretoriei constă în a apăra niște rânduiri condamnate de istorie. (I.M.)

Vulcanul Americii Centrale

Un efect deseori remarcat al lanțului de crize din America Centrală este puternica erupție a unei istorii locale «obscure» în cea mai vie actualitate. O istorie nu prea îndepărtată, e adevărat, dar a cărei bruscă redescoperire întregeste, cu o dimensiune mai puțin cunoscută, imaginea tradițională asupra celor șase «republici bananiere» (Salvador, Honduras, Guatemala, Costa Rica, Nicaragua, Panama): aceea a unui istm liniștit, resemnat, pierdut în umbra craterelor de vulcan și a unui statu quo politic mai puternic decât el.

Erou al luptei de gherilă în timpul ultimei dominații străine din Nicaragua (1927—1933), Cesar Augusto Sandino este asasinat, la 21 februarie 1934, din ordinul lui Anastasio Somoza señor, fondatorul dinastiei de tristă amintire. Peste câteva decenii, numele lui devine simbolul revoluției sandiniste, populare, pluraliste și naționale, din aceeași țară, victorioasă în iulie 1979.

Participant la ultima fază a revoluției mexicane, din primele decenii ale secolului, Farabundo Martí a luptat, se pare, și alături de Sandino. În 1932, în Salvador are loc o puternică răscoală împotriva

latifundiarilor, încheiată prin masacrarea a 35 000 de țărani. Cîteva zile mai târziu, acuzat de a se fi aflat în fruntea ei, Martí este judecat sumar și executat, împreună cu Mario Zapata și cu Alfonso Luna. Astăzi, numele lui figurează pe stindardul Frontului de Eliberare Națională — «Farabundo Martí».

Istoria regiunii este mai diversă și mai complicată decât ceea ce a străbătut la suprafață pînă acum. O memorie colectivă infailibilă a păstrat, intacte, toate «durerile înăbușite» ale Americii Centrale, luptele sociale și represiviunile care au însoțit dominația oligarhiilor feudale, ca și activitățile faimoasei multinaționale «United Fruit Company» (instalată aici încă din ultimele decenii ale secolului trecut). Cauze endogene reale se află, așadar, la originea frământărilor care, de mai mulți ani, au cuprins aproape toate țările din zonă și care, în funcție de situații interne concrete, specifice, au atins diferite faze, cunosc variate forme de manifestare.

1982 nu a făcut excepție în această privință. Dimplovivă. Războiul civil a continuat în Salvador, unde, la 28 martie, au avut loc, fără participarea

Frontului de Eliberare, și niște alegeri legislative contestate. Scrutinul, după opinia unor observatori avizați, «nu a rezolvat nimic»; a sporit, în schimb, tensiunile, inclusiv între forțele de centru și cele de dreapta, îndepărtând eventualitatea unei soluții negociate. În martie, **Nicaragua** a solicitat o reuniune specială a Consiliului de Securitate, invocând acțiunile destabilizatoare sprijinite și organizate de S.U.A. Decretarea stării de urgență, pe timp de 30 de zile, era menită să atragă atenția asupra iminenței unei intervenții din exterior. Tot în martie, în **Guatemala** avea loc, după controversatele alegeri prezidențiale din aceeași lună, cea de-a noua lovitură de stat de la începutul secolului. Organizată de «tinerii ofițeri», schimbarea a redeschis toate complicarele dosare interne (violente, corupție, accentuată tendință spre destabilizare). **Hondurasul** a fost implicat, de mai multe ori, în legătură cu actele de sabotaj întreprinse la granița cu Nicaragua. În **Panama**, țară care a cunoscut o anumită stabilitate în ultimul deceniu, Aristides Royo a fost înlocuit, la conducerea statului, de Ricardo de la Espinella, fostul vicepreședinte, după o probabilă — apreciau observatorii — «lovitură de palat», în spatele căreia s-ar fi aflat comandantul Gărzii Naționale. În sfârșit, **Costa Rica** — descrisă, uneori, ca o «oază de liniște» în această agitată regiune — a cunoscut și ea debutul unui nou mandat prezidențial, în contextul unei crize economice pe care autoritățile o apreciază ca deosebită.

Sub anumite aspecte (dificultăți economice și sociale, reșezarea raporturilor de forțe interne, deziderate antiimperialiste), situația din țările Americii Centrale corespunde unor parametri de evoluție mai răspândiți la scară globală. Sub altele, în schimb, a devenit deosebit de preocupantă. Violentele din zonă s-au soldat, numai în ultimii doi ani, cu peste 50 000 de victime, cele mai multe (35 000) în Salvador. Datorită considerentelor ținând de «marea politică», diferitele crize tind tot mai mult să se internaționalizeze. Resuscitarea vechii «teorii a dominoului» (căderea unei piese e urmată de alta) se află la originea hotărârii S.U.A. de a nu admite «o a doua Nicaragua» în zonă. Pentru Washington (care atribuie istmului o importanță strategică esențială, trei sferturi din importurile sale de petrol și jumătate din comerțul de ansamblu desfășurându-se pe aici), frământările din Salvador s-ar datora amestecului noilor autorități de la Managua, care Managua a fost sprijinită de Cuba, care Cuba... Iată cum o criză cu multiple determinări concrete, naționale, capătă, tot mai apăsător, o dimensiune internațională nedorită, sub influența unor factori de natură exogenă.

REMEMBER

82

Civilii nu sînt mai puțin victime ale înfruntărilor armate din Salvador

O imagine sugestivă în orașele americane: cererea de întrerupere a ajutorului acordat juntei salvadoriene

Salvador — vot sub bătaia puștii

lată cum, nu numai prin curentul de schimbări și de afirmare a unor opțiuni autonome, peisajul politic al istmului tinde să se apropie de peisajul lui natural, dominat de vulcani gata să erupă.

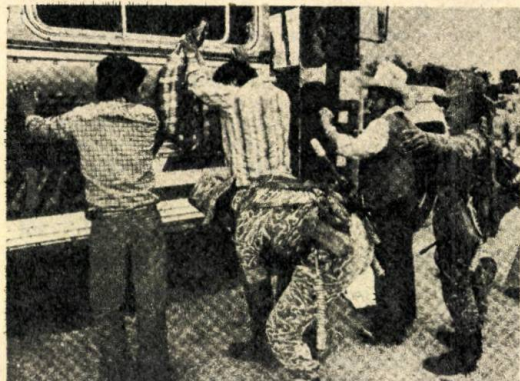
America Centrală: un nou punct nevralgic pe agitata hartă politică a lumii. Potențialul exploziv acumulat aici începe să fie comparat cu acela din Orientul Mijlociu. Perspectiva unei intervenții militare americane în zonă suscită temeri și vădite aprehensiuni în rîndul statelor învecinate. Promotor al unei diplomatiei tradițional independente, guvernul mexican desfășoară, alături de alte țări latino-americane, o acțiune vizînd reducerea tensiunii, recunoașterea cauzelor interne ale crizei și soluționarea negociată. «Țin să comunic prietenilor mei sandiniști: Mexicul a fost totdeauna și va fi mereu alături de voi» — declara președintele Portillo în luna februarie, în timpul unei vizite la Managua. Declarațiile sale urmau recunoașterii oficiale, la 23 august 1981, împreună cu Franta, a reprezentativității Frontului de Eliberare din Salvador și a dialogului angajat cu aceleași forțe de Internaționala Socialistă, de unele guverne occidentale. O orientare mai susă din partea Washington-ului, care să recunoască determinările concrete ale unor situații specifice, dreptul unor evoluții libere, independente, constituie — după opinia multor factori politici din zonă — cheia unei rezolvări viabile a situației din Salvador și din jurul său. Trezite la o realitate efervescentă, de recuperare a propriilor tradiții, de contestare a modelelor clasice de dominație și a dreptului la intervenție, statele Americii Centrale și, în general, ale Americii Latine doresc raporturi noi cu S.U.A., bazate pe respectarea propriilor opțiuni, degrevate de riscurile unor considerente strategice globale.

Viziunea unei lumi bipolare, împărțită în blocuri și în tabere opuse, a devenit anacronică. Multe din frământările actuale se datorează nerecunoașterii văditei incompatibilități dintre modelele de raporturi

REMEMBER

82

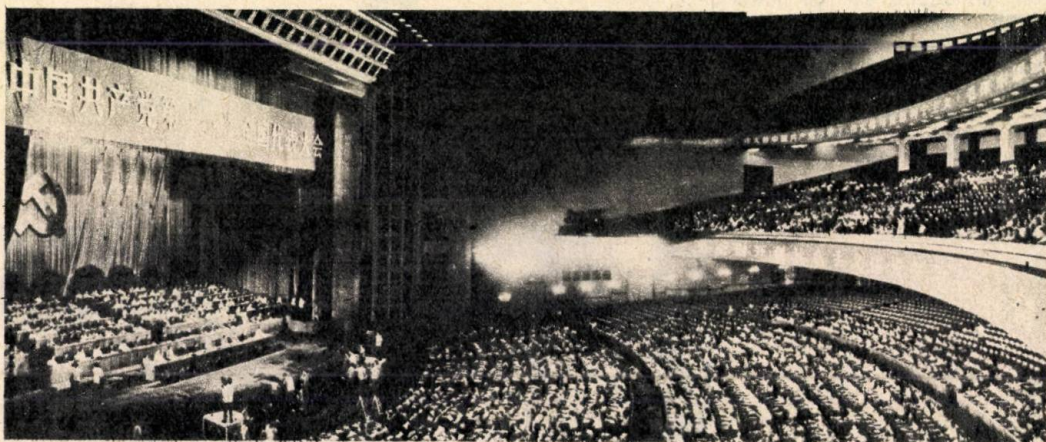

Control de... rutină al trupelor guvernamentale în Guatemala

bazate pe forță și dispersarea centrelor de putere, apariția unor tendințe inedite. Un nou echilibru mondial — dezirabil și în curs de formare — va trebui, pentru a fi viabil, să țină seama de schimbările conturate, să accepte varietatea și căile de dezvoltare spre care se îndreaptă istoria.

Este lecția care se scrie astăzi și în America Centrală — «la poalele vulcanului», spre a folosi titlul celebrei cărți a lui Malcolm Lowry. (I.M.)

**Grupaj realizat de
I. Madoșa și Radu Pascal**

Al XII-lea Congres Național al P.C. Chinez (Beijing, 1—11 septembrie) se va dovedi a fi — aprecia, în cuvîntul de deschidere, tovarășul Deng Xiaoping — cel mai important după cel de-al VII-lea Congres Național din 1945 — care, a fost, la rîndul său, cel

mai important în perioada revoluției democratice, de la întemeierea partidului. Tovarășul Hu Yaobang a fost ales în funcția nou creată de secretar general al C.C. al P.C. Chinez

DEZARMAREA

Nr. 1 pe agenda mondială

Este luni. Astăzi, la amiază, se deschide cea de a 12-a sesiune specială a Adunării Generale a ONU. A doua consacrată dezarmării. Actuala sesiune se desfășoară într-o perioadă extrem de dificilă. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara largită a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, problema centrală a vieții internaționale o constituie lupta contra înarmărilor, pentru trecerea la dezarmare și, în primul rând, la dezarmare nucleară, pentru o pace trainică în lume. Apreciind că înarmările au atins acel nivel care, în situația izbucnirii unui nou război mondial, ar pune în pericol soarta întregii omeniri, secretarul general al partidului nostru evidențiază necesitatea unirii tuturor eforturilor popoarelor pentru a opri cursa înarmărilor, cursa către dezastru, pentru asigurarea păcii.

Au trecut deja patru ani de când, tot aici, la New York, prin consens, era votat documentul final al primei sesiuni speciale a Adunării Generale. Statele membre ale Națiunilor Unite își afirmau hotărârea solemnă de a acționa pentru dezarmare generală și completă, pentru a continua efortul colectiv în vederea întăririi păcii și securității internaționale, se angajau să acționeze pentru a elimina amenințarea războiului, îndeosebi a războiului nuclear, să pună în aplicare măsuri practice vizând încetarea cursei înarmărilor, să reducă cheltuielile militare folosind resursele astfel eliberate pentru a înlesni bunăstarea tuturor popoarelor și a ameliora situația economică a țărilor în curs de dezvoltare.

Astăzi, însă, situația omenirii la capitolul înarmării prezintă aspecte și mai înfricoșătoare. Cifra cheltuielilor militare ajunge la aproape 600 miliarde dolari. Cele

50.000 de focoare nucleare existente azi în «lada de zestre» a arsenalului distructiv al lumii depășește de un milion de ori bomba aruncată la Hiroshima. Aceasta, în timp ce 570 milioane de oameni în diferite părți ale pământului trăiesc în condiții de subalimentație și 800 de milioane de locuitori ai planetei sînt analfabeți.

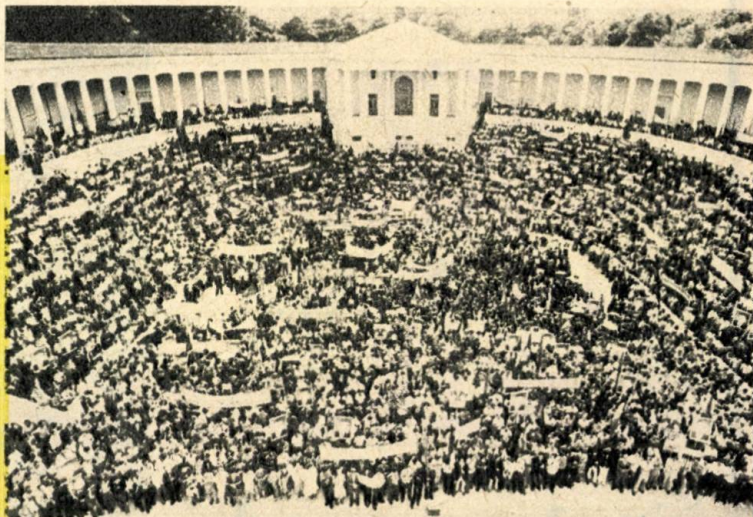
Recapitulînd asemenea date definitorii ale situației existente în lume, oameni politici, personalități ale vieții publice internaționale, ziariști prezenți la New York pentru a participa la noua sesiune specială țin să accentueze răspunderea deosebită ce apasă pe umerii acestora în «asfaltarea» drumului care duce la înfăptuirea hotărîții a dezarmării și, în primul rând, a dezarmării nucleare.

Luni, 7 iunie. Ora 15,33. Președintele sesiunii a 36-a a Adunării Generale, Ismat T. Kittani (Irak), declară deschisă sesiunea specială consacrată dezarmării.

Cuvîntul introductiv îi aparține. Discutăm despre dezarmare, spune el, în timp ce războiul este pretutindeni în jurul nostru. Ne preocupă, înainte de orice, spectrul devastator al armelor nucleare. Dar trebuie să ne preocupe la fel de mult faptul că mor oameni din cauza folosirii armelor clasice. Cu patru ani în urmă se încheia optimist prima sesiune specială dedicată dezarmării. Însă de atunci situația s-a deteriorat serios în numeroase și importante privințe. Își amintește de Goethe: «Nimic nu este mai dureros ca ignoranța în acțiune». Enumeră factorii care ne-au adus în situația de azi. Și se întreabă: putem alege distrugerea drept alternativă la supraviețuire? Întrebare retorică. Dar este argumentul de la care pornește convingerea că nu trebuie să fim fundamental pesimiști privind către viitor. Enumeră parametrii acestei încrederi. Și încheie frumos: Noi încă avem o șansă. Avem încă timp, dar

Apelul pentru dezarmare și pace al poporului român, purtând 18 milioane de semnături, marșurile păcii, mitingurile și alte demonstrații și acțiuni ce au avut loc, în acest an, pe întregul cuprins al țării reprezintă o elocventă și convingătoare expresie a hotărârii întregului nostru popor de a milita pentru înlăturarea primejdiei nucleare, pentru pace, pentru buna înțelegere internațională și prietenie între popoare. Imaginea alăturată reprezintă una din aceste acțiuni desfășurate în Capitală și în întreaga țară

nu prea mult. Este timpul să punem capăt cursei înarmărilor și să începem cursa păcii.

Vorbește secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, Javier Perez de Cuellar. Programul de acțiune al primei sesiuni speciale a rămas literă moartă — evoca pe un ton de tristețe. Și subliniază, apoi, subiectul pe care îl consideră esențial, chestionând actuala sesiune: nu se poate pune capăt acestei nebulii a cursei înarmărilor, cheltuielilor înspăimântătoare în beneficiul dezvoltării armelor? Problema complexă a dezarmării cu care ne luptăm de atâta vreme se înfățișează întocmai nodului gordian. Este ca și cum fiecare suviță se încurcă cu celelalte. Am convingerea că, dovedind răbdare și voință politică, multe din elementele acestui set complex de probleme pot fi individualizate și rezolvate. Soluțiile s-ar putea să nu fie ușor de obținut, dar noi nu mai putem aștepta. Prevenirea războiului nuclear nu este numai un imperativ moral, dar și o problemă de supraviețuire. A sosit timpul ca omenirea să pună capăt cursei nebunești, imorale, a înarmărilor și, îndeosebi, a înarmărilor nucleare.

Întrebarea care s-a instalat cu autoritate, deocamdată în sălile și pe culoarele sediului ONU, este fără doar și poate legată de șansa concretizării, în decursul actualei sesiuni speciale a ONU, a programului pentru dezarmare. Cu alte cuvinte, cât va fi de mare pasul pe care îl va face «SSD II», cum a fost exprimată în inițiale, în comparație cu predecesora sa? Și pentru ca un bilanț negativ să fie în cât mai mare măsură evitat, abundă acțiunile organizate în afara sălii dezbaterilor, în clădirile aparținând ONU, în alte imobile binecunoscute sau, pur și simplu, în stradă. Au avut loc, în ultimele săptămâni, în așteptarea deschiderii «SSD II», simpozioane pe tema pericolului nuclear, mitinguri, expoziții extrem de ingenios alcătuite, gale de filme, spectacole tematice. Orașul a fost împinzit, în continuare, de afișe, numeroase persoane difuzează prospecte, vind insigne și alte materiale propagandistice, te invită să participi la programele ce se țin lanț, complementar dezbaterilor din cadrul Adunării Generale.

Izbește abundența acestor activități, gradul impresionant de interes, ca și diversitatea fantastică a organizațiilor care își dau mîna pentru a face posibilă desfășurarea lor. Astfel, la un «Café House» au loc de câteva zile, de dimineața pînă seara, schimburi de opinii pe tema dezarmării, recitaluri de poezie. Cinci organizații de copii desfășoară în această săptămână, zilnic, «Marșul pentru viața al copiilor». Conferințe cu subiecte extrem de actuale se țin la tot pasul. Foarte active sînt organizațiile de femei. Institutul internațional pentru educație în spiritul păcii desfășoară un intens program pe linia răspîndirii argumentelor favorabile dezarmării. Este de menționat că, la New York, a sosit, în ziua deschiderii sesiunii speciale — via Montreal — flacăra olimpică, aprinsă pe Olimp, în prezența premierului Papandreu. Ea îi va însoți pe participanții la marele marș programat să se desfășoare pe străzile New Yorkului la sfîrșitul acestei săptămîni. «12 iunie — o zi în sprijinul păcii», aceasta reprezintă una din devizele sub care marșul a fost supus atenției publice.

Sa revenim la întrebarea predominantă: ce va reuși să rezolve «SSD II»? Întîlnirile de pînă acum din cadrul unui colocvii al ziariștilor, ca și de la Forumul parlamentarilor Națiunilor Unite, dezvăluie un adevăr. Reprezentanții marilor puteri încearcă să convingă auditoriul de dorința sinceră a fiecărei părți și de dificultățile pe care le are de depășit din cauza celui alt. Anunțarea negocierilor sovieto-americeane a avut darul să stimuleze încrederea în posibilitatea dialogului, chiar dacă el pornește de la un start minat de importante deosebiri de păreri.

Primul vorbitor la tribuna dezbaterilor generate — reprezentantul statului Singapore. Are o idee publicistică ce va «prinde»: Întrebați-vă — invită el pe cei prezenți — ce s-ar întîmpla dacă peste New York City, și peste noi deci, ciți sîntem aici, și chiar acum cînd stăm să discutăm despre dezarmare, ar cădea o bombă de 200 megatone. În câteva secunde, ne asigură un cunoscător, o asemenea bombă ar transforma New Yorkul într-un loc fără viață, deșertic, pîrjolit. Așa, prin raportare la noi înșine, orice cărbune se vede cît este de incins, de incandescent, de pregătît să frigă...

Imi notez finalul intervenției ministrului de externe mexican:

«Omul este o specie aflată în pericol. Trebuie să procedăm la examinarea propriei conștiințe și să o scuturăm de norii anesteziei ce orbesc și surzesc. Se impune acționat energic pentru a fi siguri că tinăra generație, generația antirăzboinică de azi, nu va fi și ultima generație în istoria umanității».

Aud o expresie care îmi place: tehnologia păcii. Vorbește ministrul de externe austriac. El pledează pentru această pasionantă tehnologie care, în viziunea sa, trebuie să prevaleze asupra tehnologiei de război, cu toate consecințele pozitive ce privesc consolidarea unei ordini mondiale a păcii.

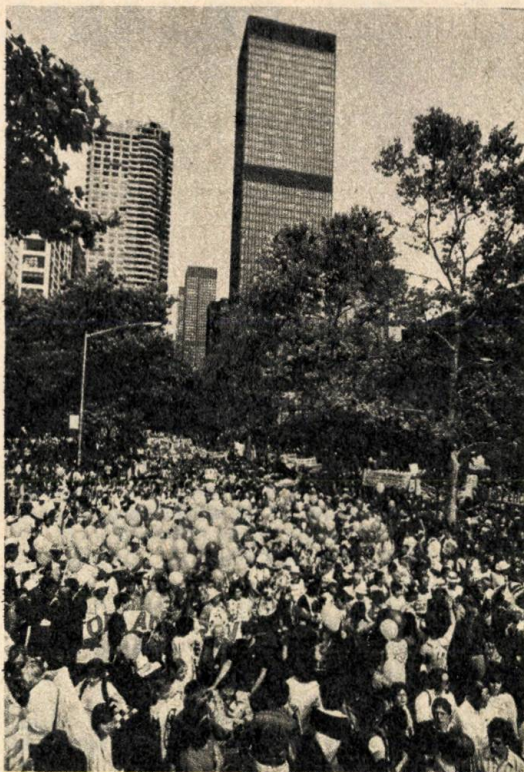
Cel mai important obiectiv trebuie să fie garantarea securității pentru toate statele, prin diminuarea forțelor militare și armamentelor la cel mai coborât nivel posibil — declară președintele Prezidiului R.S.F. Iugoslavia, începînd o mai lungă listă de priorități în materie de dezarmare.

Ministrul de externe al R.D. Germane reamintește că Adunarea Generală a ONU a adoptat, bucurîndu-se de sprijinul statelor socialiste, un număr de 178 rezoluții în materie de dezarmare.

Numai o acțiune combinată, un program de măsuri vizînd atât dezarmarea nucleară cit și cea convențională, poate reduce pericolul războiului — declară ministrul de externe al R.P. Chineze. El reamintește că guvernul chinez repetă angajamentul ca China să nu folosească niciodată și în nici o împrejurare, prima, arma nucleară.

La etajul trei al clădirii Secretariatului ONU, la Centrul de presă, pe tabla prinsă de perete, o mină scrie cu cretă numele României și un cifru, apoi cîteva cuvinte. Ziariștii acreditați sînt anunțați în legătură cu difuzarea textului referitor la analiza situației internaționale din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la plenary Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 1-2 iunie. Din caseta în care a fost așezat, «pressrelease»-ul, avînd pe antet imprimată în albastru stema Republicii Socialiste România, trece în miinile gazetarilor de pe toate continentele. Un mod rapid și eficient de informare asupra punctelor de vedere românești, asupra celor mai aprinse subiecte ale actualității, exprimate prin glasul autorizat și prestigios al conducătorului partidului și statului nostru.

S-au făcut multe declarații înaintea începerii sesiunii speciale, și se fac încă. Persoane aflate pe diferite puncte ale eșichierului politic oferă astfel, de regulă, la solicitarea ziariștilor, o imagine a ceea ce ar putea fi, în finalul ei, această nouă întrunire a Adunării Generale a ONU consacrată dezarmării. Încercînd să rezum cele ajunse în cercurile de presă de la ONU din acest punct de vedere, aș putea considera drept cel mai des auzite următoarele speranțe legate de actuala sesiune: 1) să reafirme validitatea documentului final adoptat în 1978; 2) să adopte un program cuprinzător de dezarmare; 3) să asigure acțiuni constructive în direcția progresului continuu al procesului de dezarmare, luînd măsuri de maximă urgență pentru prevenirea unui război nuclear.

Pe străzile New York-ului și în Central Park — 750 000 de manifestați pentru dezarmare

Dezarmarea nu lipsește de pe buzele nimănui. În fraze elaborate, vorbitorii o prezintă drept imperativul central al momentului, acordînd, în context, prioritate absolută dezarmării nucleare. Sigur, se atrage atenția asupra pericolului ca, luați cu vorba de importante aspecte ale dezarmării nucleare, să nu se negligeze pericolozitatea armelor convenționale. Dar n-am auzit încă nimic care ar da garanția că, la încheierea sesiunii, s-ar putea contura o cale pentru diminuarea numărului acestora în lume. Este evocată amenințarea armei chimice și se cere distrugerea ei.

Cît privește dezarmarea nucleară, trebuie recunoscut că anunțarea negocierilor sovieto-americane de la Geneva este unanim salutată. Unii profită de ocazie pentru a se deroba de orice răspundere în materie, spunînd că, întîi, să se înțeleagă cei doi mari deținători de arsenale nucleare la cît să renunțe din ce au, și, pe urmă, rămîne de văzut ce obligații revin altora. Dar discursurile sistematice, ca niște teze de doctorat, stîrnesc ecouri nefavorabile tocmai prin lipsa de inițiativă, de noutate în materie de acțiune. Din păcate — se crede — cam aceeași va fi, în continuare, atitudinea puterilor nucleare așteptate să apară la tribuna sesiunii: «Vrem dezarmare, dar pe noi nu contați»... Urmează o altă grupă, a celor care nu se vor excluși de la masa deciziilor, dornici să se știe implicați în asemenea hotărîri, de importanță prea mare pentru a aștepta ca alții să vorbească în numele lor. În sfîrșit, categoria statelor fără astfel de pretenții, dar preocupate de starea

de fapt existentă, cerînd insistent să se întreprindă ceva pentru a se evita războiul nuclear și a li se da garanții celor ce nu dispun de asemenea arme că nu vor fi niciodată obiect al atacului nuclear.

Se vorbește cu patos. Discursurile rostite, aici, sînt, în felul lor, o demonstrație de elocință, de argumentare la obiect, condimentate din belșug cu metafore de subliniată expresivitate. Dar intervențiile lasă impresia unor locomotive care își propun să-și însumeze forțele pentru a putea urni din loc garnitura de vagoane, prea grea pentru una singură; ele au apucat, însă, pe linii paralele, merg fiecare pe drumul său, iar vagoanele rămîn pe loc.

Există un punct de convergență vizibil, și el se identifică la confluența atitudinii față de cele două «superputeri». Competiția «superputerilor» la scara planetei este un subiect predilect aici.

Ministrul de externe al Indiei: «Suflii de gheață al unui nou război rece ne afectează pe toți».

Marșul păcii desfășurat la New York a avut alura unei manifestări grandioase. Din toate punctele de vedere: participare — 750 000 persoane; organizare perfectă, inclusiv măsuri de deplasare din provincii, pe străzile orașului pînă la locul de adunare; asistență medicală, butete de-a lungul arterelor, disciplina riguroasă — vădită mai ales la intersecții, unde se asigura și trecerea fluxului automobilistic, numele invitaților — artiști de renume, militanți politici; seriozitate deplină — nu s-au semnalat nici un fel de incidente și, deși aparent paradoxal la o manifestare de asemenea factură, prin excelență sobră — o bună dispoziție remarcabilă, o veselie în limitele bunului simț. Se apreciază că cheltuielile de organizare se ridică la 700 000 dolari.

Încercăm să descifrăm programul Marșului prin prisma materialelor propagandistice prezente în coloană, a textelor strigate sau cîntate, a expresiei audio-vizuale în general. Cred că, și din acest punct de vedere, am avut în față o acțiune în care s-a investit fantezie și pricepere, pe un fond general de simplitate și decență.

Demonstrația a însemnat o suliță cu mai multe vîrfuri, îndreptată în diferite direcții în același timp. Dacă ținem cont că imensa majoritate erau cetățeni americani, că rostul lor aici era să susțină ideea dezarmării, putem deduce că cel mai frecvent apăreau momentele și textele antirăzboinice, antinucleare. Chiar în deschiderea coloanei au fost instalate grupurile ce aveau misiunea să atragă atenția asupra urmărilor unui război nuclear. Au apărut, deci, care alegorice, cortegii de oameni cu măști, prefigurînd ororile ce decurg din efectele armelor atomice.

Coloana, întinsă pe kilometri întregi, prezenta o mare diversitate de imagini: formații muzicale, elevi executînd exerciții sportive, mame cu copii în brațe, tați cu copii pe umeri, bătrîni duși în cărucioare. Texte

din cele mai diverse: «Salvați Pămîntul!», «Nu vrem din nou Hiroshima!», «Copiii sînt viitorul omenirii, nu uitați asta!», «Un «NU» scris peste desenul unei ciuperce atomice. Semnul de «circulație interzisă» peste desenul unei bombe. Un alt desen: din scoarța Pămîntului cresc, de jur-împrejurul globului, bombe de diferite calibre; textul: «Opriți creșterea lor!». Un glob pămîntesc; pe de-o parte luminat de Soare, de cealaltă cuprins de flăcări: «De ce parte te afli?», «Înghetați cursa înarmărilor!», «Război războiului nuclear, nu război!». «Dați păcii o șansă!».

La un moment dat, atrage atenția răpăitului tobelor. Trec japonezii. Sînt mulți și prăvălitori. Neosteniți. Sînt pretutindeni, în clădirea ONU, în piața din fața sediului ONU. Bat ore în șir în tobele lor subțiri, cîntă, distribuie insigne, fanioane, fotografii, pliante. Aici circula și o expresie: «Învazia japonezilor». Parafrazarea titlului filmului lui Wells a fost sugerată colegilor mei de la Centrul de presă al ONU tocmai de această ubicuitate și hărnicie tipică. Îi auzi cîntînd melodii potolite, legănate, ca la sfîrșit să se audă: «Nu mai vrem o altă Hiroshima!». «Nu mai vrem un alt Nagasaki!». Toți repetă în cor, după care își reiau, ca niște computere, programul dinainte stabilit.

Erau purtate de demonstrații texte cerînd încetarea atacului Israelului asupra Libanului, încetarea amestecului SUA în Salvador.

Cel mai frecvent au apărut texte apelînd, și la URSS și la SUA, să treacă la acțiune; «Dezarmare acum!»

Cancelarul vest-german face, între altele, un inventar al instrumentarului politicii de pace. Începe prin a susține interzicerea folosirii forței, în măsură să scoată în afara legii orice fel de război, orice fel de arme. Țara sa va pleda la Madrid pentru o conferință privind dezarmarea în Europa, care să adopte măsuri aplicabile de la Atlantic la Urali.

Pacea nu poate fi separată de justiție. Justiția socială în cadrul fiecărui stat nu poate fi separată de justiția internațională. Cîtă vreme o parte a planetei trăiește sub amenințarea foametei și în condiții degradante, umanitatea nu va fi în stare să stabilească acea ordine mondială care reprezintă singura bază autentică și invulnerabilă pentru pace. Sublinierea aparține premierului Italiei.

Urcă la pupitrul Adunării Generale ministrul sovietic de externe, Andrei Gromiko. Se numără probabil printre veteranii participării la ONU. Dă, mai întîi, citire mesajului adresat adunării, în numele Uniunii Sovietice, de Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al PCUS, președintele Sovietului Suprem al URSS. Rețin acea parte care va face, cu rapiditate, înconjurul planetei, căpătînd drept de prioritate în corespondențele trimisilor de presă: «Călăuzit de năzuința de a face tot ceea ce depinde de el pentru a îndepărta de popoare primejdia unei distrugerii nucleare și, în ultimă analiză, de a exclude din viața omenirii însăși posibilitatea ei, statul sovietic declară solemn: Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste se angajează să nu folosească prima arma nucleară. Acest angajament intră în vigoare imediat, în momentul în care i se dă citire de la tribuna Adunării Generale a ONU.»

La sediul Națiunilor Unite are loc un eveniment cu reverberații speciale: președintelui Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite